

اصول دین «اگر به معنای خاص آن (یعنی اساسی ترین عقاید)، که در علم اعتقادات به کار برده می شود؛ استعمال شود، شامل عقاید اساسی در هر دین می شود که دین بدون آن عقاید تحقق نمی یابد.

همه ی ادیان توحیدی دارای سه اصل کلی مشترک می باشند: «اعتقاد به خدای یگانه (توحید)، اعتقاد به زندگی ابدی برای هر فردی از انسان در عالم آخرت و دریافت پاداش و کیفر اعمالی که در این جهان انجام داده است (معاد) و اعتقاد به بعثت پیامبران از طرف خدای متعال برای هدایت بشر به سوی کمال نهایی و سعادت دنیا و آخرت (نبوت)».

فروع دین اصطلاحی است (در مقابل اصول دین) که به احکام عملی اسلام اطلاق می شود، رتبه اصول دین چون از باب علم (به همراه یقین) است، مقدم بر فروع دین که از باب عمل است می باشد، یعنی تا علم و اعتقاد نباشد عمل معنا ندارد به همین خاطر به این سری از احکام عملی اسلام، «فروع دین» گفته می شود که بر پایه اصول و بر آن بنا می شود که عبارتند از:

نماز ، روزه ، زکات ، حج ، جهاد، امر به معروف (دستور به خوبیها و نیکیها) و نهی از منکر (بازداشتن از بدیها و زشتیها).

***

خدائشناسی

تصور ذات خداوند برای ما که موجوداتی محدود و مادی هستیم، امری است محال و معرفت بشری نمی تواند به کنه ی ذات پروردگار دست یابد. حضرت علی(ع) می فرماید: «همت ها هر اندازه دورپردازی کنند، او را نمی یابند و زیرک ها هر اندازه در ژرفای دریای اندیشه فرو روند، به او نائل نمی گردند.»

عدم امکان معرفت حقیقی ما به ذات پروردگار متعال، به این دلیلی است که ذات باری تعالی نامحدود است و ما محدود، و محدود به کنه ی نامحدود راهی ندارد. علاوه، ما پیوسته در زندگانی مادی خود به یک سلسله معلولات جسمانی که آغشته به یک رشته قیود جسمانی و زمانی و مکانی می باشیم، گرفتاریم و هیچ گاه حواس و تخیل ما یک موجود بی قید و شرط و مطلق را نمی تواند تصور کند. در عین حال ما یقین داریم که خدایی وجود دارد، زیرا این جهان هستی نمی تواند بدون خالق و مدبر باشد، پس خالق توانایی دارد.

حضرت علی(ع) می فرماید: «تو آن خدایی هستی که در عقل ما نمی گنجی تا در معرض وزش اندیشه ها نقش پذیر کیفیات بشوی، و نه تحت کنترل فکر در می آیی تا محدود و قابل تغییر باشی.»

از آنچه در روایات آمده است می توان پی برد که، محدودیت قدرت سیر عقلانی بشر است، نه ناتوانی و ممنوعیت کامل عقل بشر. بنابراین گر چه خداوند را بطور کامل نمی توان شناخت، ولی اولاً اصل وجودش را نمی توان انکار کرد، و ثانیاً با استفاده از شناخت صفات او می توان به یک شناخت نسبی رسید و گفت: خداوند وجود مطلق، کمال مطلق، غنای مطلق، قدرت مطلق، علم مطلق و بطور کلی ذاتی است که دارای تمام کمالات و فاقد هر شناخت هر یک از این راه ها، نیازمند شرح و توضیحات فراوان است که در اینجا توضیح مختصری داده ایم. مراد از راه دل یا فطرت این است که انسان به سبب ساختمان خاص روحی خود، متمایل و خواهان خدا آفریده شده است. در انسان، خداجویی و خداجوایی و خدا پرستی نهاده شده است. همچنانکه غریزه ی جستجوی مادر در طبیعت کودک نهفته شده است.

خدا خواهی و خدا جویی نوعی جاذبه ی معنوی است میان کانون دل و احساسات انسان از یک طرف و کانون هستی یعنی کمال مطلق، از سوی دیگر و انسان بدون آن که خود بداند، تحت تأثیر این نیروی مرموز قرار دارد.

دانشمندان روان شناس و روان کاو، در قرون اخیر به این حقیقت پی برده اند و به آن اعتراف کرده اند. از جمله این دانشمندان می توان به دکتر الکسیس کارل ، ویلیام جیمز ، پاسکال ، برگسون و... اشاره کرد.

۱- راه حس و علم (از راه طبیعت):

مراد از این راه، راه مطالعه در خلقت است که این راه را می توان به سه دسته تقسیم کرد:

الف- تشکیلات و نظاماتی که در ساختمان جهان بکار رفته است.

ب- هدایت و راهنمایی رموزی که موجودات در مسیر خویش می شوند.

ج- از راه حدوث و پیدایش عالم.

۲- راه عقل (از راه استدلال و فلسفه)

این راه یک راه برهانی است که برهان های این راه را به سه قسم می توان تقسیم بندی کرد ارسطویی، سینیوی و صدرایی.
برهان ارسطویی همان برهان معروف «محرک اول» است که بر پنج اصل زیر بنا شده است:
الف- حرکت نیازمند به محرک است.

ب- محرک و حرکت زماناً توأم هستند، یعنی انفکاک زمانی ندارند.

ج- هر محرک یا متحرک است یا ثابت.

د- هر موجود جسمانی متحرک و متغیر است.

ه- تسلسل امور مترتبه غیر متناهییه محال است.

نتیجه این اصول پنجگانه این است که: سلسله حرکات منتهی می شود به محرکی که متحرک نیست، و او خداست.

برهانی سینیوی برهان معروف ابن سینا است که از راه تقسیم موجود به واجب و ممکن و نیازمندی ممکن به مرجع و امتناع دور و تسلسل، بر اثبات خالق استدلال کرده است.

برهان صدرایی، همان برهان صدیقین است که در آن برای اثبات ذات حق چیزی به عنوان واسطه قرار نگرفته است. این برهان مبتنی بر اصول فلسفی اصالت الوجود، وحدت وجود، معدوم نشدن وجود، مساوی بودن حقیقت وجود و کمال و... است.

آثار خداشناسی

آثار فردی: ۱- ایمان و آرامش در زندگی ۲- اجابت دعا

آثار اجتماعی: ۱- عدالت اجتماعی ۲- وحدت اجتماعی

***

آثار فردی اعتقاد به معاد: ۱- اعتقاد به معاد به زندگی مفهوم می بخشد. ۲- کنترل غرایز و شهوات ۳- آرامش روحی روانی ۴- احساس مسئولیت و حالت آماده باش دائمی ۵- انجام اعمال صالح و اجتناب از گناه ۶- عبرت آموزی

***

صلاة (نماز)

کلمه صلاة در زبان عربی به معنی دعای خیر است و در اصطلاح شرع صلاة عبارت است از مجموعه ای از گفتارها و کردارها که با «الله اکبر» شروع و با سلام دادن خاتمه می یابد.

شرایط وجوب نماز

برای وجوب نماز تحقق شرایط زیر لازم می باشد:

اسلام (مسلمان بودن)، و به حد بلوغ رسیدن، و عقل و تمییز داشتن، و پاک بودن از حیض و نفاس.

شرایط صحت نماز

شرایط صحت نماز پنج چیز است:

۱- پاکي از حدث اصغر و اکبر (پاکي از بی وضویی و جنابت)

۲- پاکي و پاکیزگی بدن و جامه و لباس و مکان و محل.

۳- ستر عورت و پوشیدن آن با لباس پاک حتی در خلوت و تاریکی. عورت عبارت است از اندامهایی که پوشیدن آنها در نماز بر مرد و زن واجب است.

۴- روی به قبله نماز خواندن برای کسی که بتواند چنین کاری کند.

در دو حالت ترک قبله در نماز جایز است:

۱- در حالت شدت خوف و رویارویی در صفوف جنگ با دشمن که در این حال جنگجویان هرگونه که ممکن باشد نماز خود را می‌خوانند سواره یا پیاده، روی به سوی قبله یا روی به غیر قبله.

۲- حالت دوم که ترک قبله در نماز جایز است نماز سنت در سفر می‌باشد خواه مسافر سواره یا پیاده باشد.

ارکان نماز

۱- نیت و قصد و اراده ی قلبی برای ادای نماز

۲- قیام و بر پای ایستادن در نمازهای فرض و واجب برای کسی که بتواند سر پا بایستد.

۳- تکبیرة الاحرام (الله أكبر گفتن آغازین)

۴- خواندن سوره فاتحه در همه ی رکعت های نماز سنت و فرض

۵- رکوع، صورت کامل رکوع آنست که نماز گزار به گونه ای خم شود که پشت و گردنش در یک سطح مساوی قرار گیرند و آن‌ها را بکشد و به حالت کشیده نگه دارد و ساق های پایش به صورت مستقیم بایستد و زانوانش را در کف دستانش بگیرد و انگشتان دستانش رو به قبله باز باشند

۶- طمأنینه و آرامش و سکون در رکوع، طمأنینه سکون بعد از حرکت باید به اندازه یک «سبحان ربی العظیم» گفتن طول بکشد.

۷- برخاستن و راست ایستادن از رکوع، اعتدال واجب آنست که به حالتی برگردد که پیش از طلوع (در حالت قیام) داشت و نباید از این برخاستن و بلند شدن غیر از اعتدال از رکوع قصد دیگری داشته باشد.

۸- طمأنینه در اعتدال و باید به گونه ای در اعتدال بایستد که اندام‌هایش مانند حالت پیش از رکوع آرامش و سکون یابد.

۹- سجود، حداقل سجده آنست که آنقدر پیشانی را بر زمین نهد که بتوان آن را سجده نامید، و باید آنقدر پیشانی را روی زمین بنهد و فشار بیاورد که اگر پنبه ای در محل سجده وی باشد فشرده گردد و جای سجده پدیدار گردد.

۱۰- طمأنینه در سجود

۱۱- نشستن بین دو سجده ی نماز

۱۲- طمأنینه در نشستن و جلوس بین دو سجده

۱۳ و ۱۴ و ۱۵- نشستن برای خواندن تشهد آخر و فرستادن درود و سلام و صلوات بر پیامبر. مراد از تشهد، تحیات می‌باشد.

«التَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ».

کاملترین تشهد آنست که این الفاظ را نیز بر الفاظ قبلی بیفزاید:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

۱۶- سلام دادن اول،

۱۷- مراعات ترتیب ارکان نماز است به گونه ای که بیان شد.

چیزهایی که نماز را باطل می‌کند

یازده چیز نماز را باطل می‌کند:

۱- سخن گفتن عمد

۲- حرکات زیاد و پی در پی نماز را باطل می‌کند، و دلیل آن اجماع است و به علاوه عمل کثیر و زیاد نظم نماز را بهم می‌زند ولی اگر عمل متوالی نباشد بدین گونه که گاهی بردارد و بعد اندکی بی حرکت و ساکت بماند و طمانینه ای داشته باشد سپس گاهی دیگر بردارد، بدین منوال نمازش باطل نمی‌شود، و همچنین عمل و کار اندک نیز نماز را باطل نمی‌کند چون بهر حال عمل اندک مورد نیاز است و از آن چاره ای نیست، و علاوه بر آن ماندن بر یک حالت دشوار است، به خلاف سخن گفتن که پرهیز از آن دشوار نیست پس مبطل است.

۳- بی‌وضوئی خواه عمدی و خواه سهوی باشد نماز را باطل می‌کند، فرقی نمی‌کند بدون اختیار این حالت حادث شود یا خیر.

۴- پدید آمدن نجاست و ناپاکی و پلیدی بر روی بدن یا لباس یا محل نماز خواندن در نماز مبطل نماز است، چون پاکی بدن و جامه و لباس و محل واجب است همانطوری که در پیش گفته شده است.

۵- کشف عورت در نماز موجب بطلان آن می‌شود چون ستر عورت در نماز واجب است.

۶- تغییر دادن نیت هم مبطل نماز است، مثل اینکه نیت بیرون آمدن از نماز کند، چون شرط نیت آنست که تا پایان کار باقی بماند پس اگر باقی نماند نیت از بین رفته است و نماز باطل می‌شود. و همچنین اگر در اثنای نماز نیت فرضی را به فرضی دیگر منتقل سازد.

۷- پشت کردن به قبله یا اندکی از قبله منحرف شدن بدون عذر نماز را باطل می‌کند.

۸ و ۹ - خوردن و نوشیدن، زیرا وقتی که روزه با آن‌ها باطل می‌شود پس نماز به طریق اولی بوسیله ی آن‌ها باطل می‌شود، و به علاوه انجام این دو عمل اعراض از نماز تلقی می‌شود چون مقصود از عبادات بدنی تجدید و افزایش ایمان و ایجاد معرفت قلبی و بازگشت به الله است، و خوردن و نوشیدن با این مطلب تناقض دارد (چون عملی است صرفاً بدنی و برای بدن).

۱۰- قهقهه اگر عمدی باشد نماز را باطل می‌کند، چون این عمل منافی با روح عبادت است، به خلاف کسی که مغلوب خنده شده و اختیار را از دست داده است. خنده و قهقهه وقتی نماز را باطل می‌کند که دو حرف از آن ظاهر شود و اگر کمتر از دو حرف باشد کلام نیست و مبطل نماز نمی‌باشد.

۱۱- مرتد شدن نیز موجب بطلان نماز است خواه به وسیله ی فعل باشد، مانند سجده برای بت یا به وسیله ی قول، مانند تالیث مسیحی یا به وسیله اعتقاد باشد مانند اعتقاد به عدم وجود الله که در همه این احوال فوراً شخص کافر و نمازش باطل می‌شود.

باید دانست که یکی از مبطلات نماز تخلف و جا ماندن مأموم است از امام جماعت در دو رکن فعلی و از روی عمد، مثل اینکه در رکوع و برخاستن از آن از امام جا بماند، و همچنین تقدم مأموم بر امام بر دو رکن از روی عمد، چون بهر حال اختلاف فراوان خواهد شد.

***

نماز تحیت مسجد نمازی دو رکعتی است (مثل نماز صبح اما مستحب) که هنگام ورود به مسجد و به قصد و نیت تحیت و احترام مسجد خوانده می‌شود. البته اگر یک نماز دورکعتی واجب (مثلاً نماز صبح) هم خوانده شود کافی است، یعنی در این صورت این نماز هم نماز صبح و هم نماز تحیت مسجد محسوب می‌شود.

***

کوتاه کردن نمازهای چهار رکعتی: نماز شکسته

غالباً سفر وسیله‌ی رهایی از خطر یا وسیله‌ی رسیدن به مطلوب است. سفر مظنه‌ی مشقت است و گمان مشقت و رنج در سفر می‌رود و مشقت و رنج، آسانگیری و سهولت را ایجاب می‌کند لذا شارع مقدس در سفر نمازهای چهار رکعتی را به دو رکعتی تخفیف داده و پایین آورده است.

کوتاه کردن و شکسته خواندن نماز مخصوص نمازهای چهار رکعتی می‌باشد پس نماز مغرب و صبح کوتاه نمی‌شود.

شرط مسافرت: در سفری که کوتاه کردن نماز و شکسته خواندن آن مباح است چند شرط باید تحقق پذیرد:

۱- نباید این مسافرت برای انجام یک عمل معصیت و گناه باشد. پس شامل سفر حج واجب و سفر برای قضا و ادای وام، و سفر برای حج سنت برای بجا آوردن صله‌ی رحم، و سفر مباح برای تجارت و سیاحت و جهانگردی، و سفر مکروه مانند سفر انفرادی و بدون رفیق می‌شود. پس واجب و مندوب و مباح و مکروه را در بر می‌گیرد.

۲- سفر باید سفر طولانی باشد که عبارت است از مسافت دو روز معتدل راه رفتن با رفتن عادی و معمولی.

۳- نمازهای چهار رکعتی حاضر و ادا شکسته خوانده می‌شود نه نمازهای قضا و فوت شده. پس اگر بخواهد نمازهای فوت شده‌ی چهار رکعتی را که پیش از سفر فوت شده است، قضا کند بر وی واجب است که آن‌ها را چهار رکعتی و کامل بخواند چون وقتی که بر وی واجب شده‌اند چهار رکعتی واجب شده‌اند. لیکن اگر نماز چهار رکعتی در سفر فوت شده و می‌خواهد در سفر قضا کند می‌تواند شکسته قضا کند، و اگر در حضر و بعد از سفر قضا کند باید آن‌ها را به تمامی بخواند. و اگر شک کند که آیا این نماز در سفر فوت شده یا در غیر سفر باید آن را به صورت کامل قضا کند، چون اصل کامل خواندن است و به اصل عمل می‌شود.

چه موقع مسافر نماز را شکسته می‌خواند؟

تا زمانی که مسافر از منطقه آبادی که از آن سفرش را آغاز می‌کند جدا نشود کوتاه کردن نماز و شکسته خواندن آن را شروع نمی‌کند.

جمع بین نماز (دو نماز را در یک وقت خواندن)

مسافر می‌تواند نماز ظهر و عصر، و نماز مغرب و عشاء را به صورت جمع تقدیم (هر دو را در وقت نماز اول) یا به صورت جمع تأخیر (هر دو را در وقت نماز دوم) بخواند.

برای جمع تقدیم سه شرط لازم است

۱- باید اول نماز اولی را بخواند، پس باید نماز ظهر را پیش از عصر و نماز مغرب را پیش از عشاء بخواند. چون وقت، وقت نماز اولی است و دومی تابع آن است و نباید تابع بر متبوع جلو افتد.

۲- باید به هنگام وقت نماز اول نیت نماز دوم را بکند، چون اصل عدم آن است و بدون نیت حاصل نمی‌شود.

۳- بین نماز اول و دوم موالات و پشت سر هم آمدن شرط است، چون نماز دوم تابع و پیرو اولی است، و نباید بین تابع و متبوع فاصله‌ای باشد.

***

نماز جمعه

به این جهت نماز جمعه را جمعه نام نهاده‌اند که مردم برای ادای آن اجتماع می‌کنند، یا بدان جهت که در آن روز خیر و برکت جمع است. نماز جمعه بزرگترین نماز و روز جمعه بزرگترین روز است

حکم نماز جمعه

نماز جمعه به دلیل قرآن کریم و سنت نبوی و اجماع امت اسلامی واجب است

شرایط وجوب نماز جمعه

شرایط وجوب نماز جمعه هفت چیز است:

۱- مسلمان بودن چون قبلاً گفته شد که نماز بر مسلمان واجب است.

۲- حریت و آزادگی.

۳- بلوغ.

۴- داشتن عقل.

۵- ذکورت و مرد بودن.

۶- تندرست بودن.

۷- مقیم بودن و غیر مسافر بودن که بر مسافر واجب نیست.

شرایط صحت نماز جمعه

برای صحت نماز جمعه علاوه بر شرایط صحت مطلق نماز شرط های دیگری نیز در نظر گرفته شده است:

اول: نماز جمعه بر کسانی واجب است که در وطن خودشان مقیم باشند نه مسافر.

دوم: لازم است که نماز جمعه به صورت جماع برگزار گردد.

فرائض نماز جمعه

فرائض نماز جمعه سه چیز است:

فرض اول: باید دو خطبه بر آن مقدم باشد که امام در بین آنها بنشیند. (در صحیح مسلم از جابر بن سمره آمده است):

خطبه ی نماز جمعه پنج رکن دارد: حمد خدای تعالی، صلاة و سلام بر پیامبر، وصیت و سفارش به تقوای الهی برای نمازگزاران، و دعا برای مؤمنان در خطبه دوم، و خواندن مقداری از قرآن که حداقل آن یک آیه ی کامل است.

خطبه ی نماز جمعه هفت شرط دارد: فرا رسیدن وقت نماز جمعه، پس نباید پیش از وقت نماز باشد. و تقدم هر دو خطبه بر نماز، و ایستادن در هر دو خطبه با وجود قدرت بر آن، و نشستن بین دو خطبه به اندازه یک طمأنینه در نماز، و پاکی از بی وضویی (بزرگ و کوچک)، و پاکی از ناپاکی تن و لباس و محل، و ستر عورت با لباس پاک، و بلندی صدا به اندازه ای که چهل نفر که جمعه به آنان منعقد می شود بشنوند.

فرض دوم: باید نماز جمعه دو رکعت خوانده شود.

فرض سوم: نماز باید به صورت جماعت برگزار گردد.

***

نماز عید رمضان و قربان

لفظ عید از عود گرفته شده است چون هر سال عود می‌کند و بر می‌گردد، یا چون یا آمدن آن سرور و شادی بر می‌گردد، یا چون در آن روزها خداوند بخشش و کرم فراوان عاید مؤمنان می‌کند. نماز عید به موجب قرآن و سنت نبوی و اجماع امت اسلامی مطلوب است.

وقت شرعی نماز عیدین

باید دانست که وقت نماز عیدین از هنگام طلوع و درخشش خورشید است تا وقت زوال آن. لیکن سنت و مندوب است که آن را تا وقتی که خورشید به اندازه یک نیزه بلند می‌شود به تأخیر انداخت.

تعداد رکعات نماز عیدین

نماز عید دو رکعت است به اجماع امت اسلامی که در رکعت اول به جز تکبیر تحریم، هفت تکبیر و در رکعت دوم بجز تکبیر انتقال قیام، پنج تکبیر گفته می‌شود.

خطبه ی نماز عیدین بعد از نماز است

سنت است بعد از ادای نماز دو خطبه خوانده شود.

***

آثار نماز در زندگی: ۱- دور شدن از گناهان و کارهای زشت ۲- رد شدن از مشکلات ۳- آرامش روانی ۴- افزایش رزق و روزی

***

سجده ی سهو وقتی است که یک عمل نهی شده در نماز صورت گیرد، مانند قیام اضافی یا رکوع و سجود و نشستن در غیر محل خودش از روی سهو نه عمد، یا ترک چیزی که به انجام آن دستور داده شده است، مانند ترک رکوع یا سجده یا قیام یا قعود واجب یا ترک قرائت واجب یا ترک تشهد واجب که بعد از انجام و تدارک آنچه که ترکش کرده است، سجده ی سهو می‌برد.

اگر در حین نماز بیادش آمد عمل ترک شده را انجام می‌دهد و نمازش کامل می‌شود و پایان می‌یابد، و اگر بعد از سلام دادن بیادش آمد و زیاد طول نکشیده بود (که عرفاً انصراف کلی تلقی شود) آنچه را که ترک کرده جبران می‌کند و از نو انجام می‌دهد و سجده سهو می‌برد، و اگر مدت زمان طولانی گذشته بود و بیادش آمد نماز را مجدداً می‌خواند.

***

نمازهای چهاریه و سریه

در نمازهای واجب که به دو دسته نمازهای چهاریه (صبح، مغرب و عشا که در آن باید قرائت حمد و سوره را بلند خواند) و نمازهای سریه (ظهر و عصر که در آن باید قرائت حمد و سوره را آهسته خواند) تقسیم می‌شوند، طبق ادله موجود و نقل از امام شافعی باید «بسم الله الرحمن الرحیم» را آشکار کرد و با صدای بلند خواند.

***

وضو

گرفتن وضو در موارد زیر واجب است:

۱- وقتی می‌خواهیم نماز بخوانیم.

۲- وقتی قصد داریم دستمان را به نوشته های قرآن بزنییم یا قرآن را حمل کنیم.

۳- وقتی می خواهیم طواف حج کعبه را انجام دهیم.

فرائض وضو:

فرائض وضو شش چیز است:

۱- نیت.

۲- شستن صورت و آب بر آن جاری کردن.

۳- شستن هر دو دست با مرفق و آرنجها.

مرفق (آرنج) مفصلی است بین ساعد و بازو. واجب است در شستن دستها و آرنجها آب به همه موها و پوست برسد، حتی اگر در زیر ناخنها چرک و کثافت باشد و مانع رسیدن آب به پوست گردد وضوی چنین شخصی صحیح نیست و نمازش باطل است.

۴- مسح سر که بر اندک و بسیار آن صادق است.

۵- شستن باها تا قوزکها و با قوزکهای پا

۶- مراعات ترتیب بین فرائض وضو به ترتیبی که گذشت.

***

روزه یا "صوم" در عربی به معنی خویشتن داری از سخن گفتن است. و در اصطلاح شرع و فقه اسلامی امساک و خویشتن داری از شهوت‌های نفسانی و تمایلات شکم است از طلوع فجر صادق تا غروب قرص خورشید با نیت تقرب و امساک که در شب این نیت را کرده باشد.

فرائض روزه

روزه پنج فریضه دارد:

اول: نیت و قصد که محل آن دل است و برای هر شب لازم است که نیت روزه ی فردای آن را بنماید.

دوم و سوم: خودداری از خوردن و آشامیدن و آنچه که در معنی آنها باشد اگر چه اندک هم باشد.

چهارم: خودداری از جماع و مقاربت جنسی و استمناء و غیر آن، و دلیل آن قول خداست.

پنجم: خودداری از قی کردن عمدی.

چیزهایی که روزه را باطل می کند

چند چیز روزه را باطل می کند:

۱- داخل کردن چیزی از ظاهر به باطن از روی قصد و عمد، خواه طعام باشد یا نباشد و از جمله دود سیگار.

۲- قی کردن عمدی.

۳- جماع عمدی و مقاربت جنسی است که دلیل آن می آید.

۴- انزال آب منی با مباشرت و از روی اختیار.

۵- قاعدگی و زایمان می‌باشد.

۶- دیوانه شدن.

۷- مرتد شدن و از دین اسلام برگشتن است.

۸- بیهوش شدن که اگر در تمام روز ادامه داشته باشد و یک لحظه به هوش نیاید روزه‌اش باطل می‌شود، و اگر تمام روز بیهوشی ادامه نداشته باشد روزه‌اش صحیح است.

روزهائی که روزه گرفتن در آنها حرام است عبارتند از:

روزه ی روز عید فطر و عید قربان و روزه ی روزی که در آن شک است و معلوم نیست رمضان است یا خیر، حرام است.

برای مسافر مباح است که روزه ی ماه رمضان را بخورد. شرط مباح بودن روزه خواری آن است که سفرش طولانی و مباح باشد، مباح باشد یعنی برای عمل گناه و معصیت نباشد و طولانی باشد یعنی به اندازه ی مسافت دو روز معتدل راه رفتن یا راه رفتن عادی و معمولی باشد.

***

اعتکاف

اعتکاف در لغت به معنی اقامت و ماندگاری بر چیزی است خواه نیکو باشد یا نیکو نباشد و در اصطلاح شرع ماندگاری و اقامت مخصوصی است به کیفیت مخصوص اعتکاف در همه اوقات مستحب است بویژه در دهه ی آخر ماه رمضان. این استحباب تأکید بیشتری دارد چون اقتدا و پیروی از پیامبر می‌باشد. و چون جستجو و پیگیری دریافت فضیلت شب قدر «لیله القدر» در دهه ی آخر رمضان است و بهترین شب‌های سال می‌باشد.

ارکان اعتکاف: ارکان اعتکاف چهار چیز است:

اول: نیت کردن، چون اعتکاف عبادت است و مانند دیگر عبادات نیاز به نیت دارد.

دوم: ماندن در مسجد و به اندازه یک طمأنینه در مسجد ماندن کفایت نمی‌کند بلکه باید بیشتر از آن در مسجد بماند که بتوان بر آن عرفا اسم اعتکاف و اقامت اطلاق کرد. اما امام شافعی مستحب می‌داند که برای خروج از خلاف علما حداقل یک روز اعتکاف کند. اما این که در مسجد بماند برای این است که منقول از پیامبر و یارانش و همسران او چنین است.

سوم: خود معتکف و اعتکاف کننده است که باید مسلمان و عاقل و پاک از حیض و نفاس و جنابت باشد.

چهارم: جای اعتکاف است که شرط است مسجد باشد. به دلیل حدیثی که گفته شد، و مسجد جامع بهتر است از دیگر مساجد تا مجبور نباشد برای نماز جمعه برون رود، و چون جماعت در آن بیشتر است و مردمان بیشتر بدانجا رفت و آمد می‌کنند.

اعتکاف نذری

اعتکاف تقرب به خدا است پس هر کس بر خود اعتکاف نذر کند صحیح است و واجب است که به نذرش وفا کند.

***

نزول قرآن در دهه ی آخر ماه مبارک رمضان و در شب قدر می باشد. ثواب عبادت در شب قدر از ثواب عبادت هزار ماه بیشتر و بهتر است. همچنین به جا آوردن فریضه ای در ماه مبارک رمضان ثواب ادای هفتاد فریضه در غیر آن را دارد.

***

زکات

کلمه زکات در زبان عربی به معنی نمو و فزونی و خیر بسیار است و شرعاً به آن مقدار مالی گفته می‌شود که به اصناف و طبقات مخصوص، با شرایط مخصوصی پرداخت می‌گردد و به آن جهت زکات نامیده شده است، چون مال با پرداخت زکات و دعای کسی که به وی داده می‌شود فزونی می‌یابد.

حکم زکات

زکات برابر دستور خدا و سنت نبوی و اجماع مسلمین واجب است.

انواع زکات:

زکات دو نوع است، یکی زکات بدنی که زکات فطریه (سرفطره) می‌باشد، و دیگری زکات مالی که شامل زکات حیوانات و پول و کشت و میوه‌ها و کالاهای تجارتي می‌شود.

مواشی و حیواناتی که زکاتشان واجب است

این حیوانات عبارتند از شتر، و گاو، و گوسفند که در همه آن‌ها و انواع آن‌ها به اجماع واجب است.

زکات پول نقد رایج و طلا و نقره

آنچه که بهای اشیاء واقع می‌شود دو چیز است: طلا، و نقره خواه سکه باشند یا سکه نباشند.

زکات در محصولات زراعی

مراد از محصولات زراعی در این جا حبوبات و دانه‌هایی است که قوت واقع می‌شوند، مانند گندم و جو و ذرت و برنج و ارزن (گیاهی است که برگ و ساقه‌اش خام خورده می‌شود و گاهی پخته مصرف می‌گردد) و عدس و نخود و باقلا و لوبیا چیتی و لوبیا و انواع ماشها و دیگر حبوبات.

زکات میوه‌ها

مراد از میوه‌های زکوی، خرما و انگور است

زکات کالاهای تجارتي

هر چیزی که با مسکوکات و نقدینه معامله و داد و ستد شود کالای تجارتي یا عروض تجارتي نامیده می‌شود، و عبارتند از اموالی که برای تجارت مهیا می‌گردند.

شرایط زکاتی بودن آن‌ها عین همان شرایط نقدینه و بهای کالاها می‌باشد علاوه بر آن باید کالا به صورت مال التجاره در آید و به هنگام اکتساب و بدست آوردن آن قصد و اراده تجارت در میان باشد تا از کسب عادی و کسب مطلق جدا گردد، و با آن تفاوت داشته باشد و بایستی ملکیت آن از طریق معاوضه صورت گیرد، پس در چیزهایی که بدون معاوضه تملک می‌شوند مانند مالی که از طریق ارث و هبه و وصیت به دست می‌آیند زکات واجب نیست، چون معاوضه در آن صورت نگرفته است

موارد مصرف زکات

زکات به هشت صنف و دسته داده می‌شود که خداوند در قرآن کریم سوره ی توبه آیه ی ۶۰ از آنان نام برده است، زکات فریضه ای است از جانب خداوند که باید به این اصناف داده شود:

صنف اول فقیران:

فقیر کسی است که مالی ندارد و کسبی ندارد یا مال و کسب دارد لیکن کفایت زندگی او را نمی‌کند، مانند کسی که نیاز به ده تومان دارد و لیکن کمتر از آن دارد و دو تومان دارد. اگرچه در مسافت دوری که از دسترسش بیرون است مالی داشته باشد برای او حلال است که از اموال زکات بگیرد تا مالش برسد، و اگر طلب مهلت داری داشته باشد می‌تواند به قدر کفایت خود از زکات بگیرد تا موعد طلبش فرا رسد، ولی اگر قادر به کسب و کار باشد زکات به وی داده نمی‌شود.

صنف دوم مساکین:

مسکین و بینوا کسی است که مقداری مال دارد و مقداری از احتیاجات او را برآورده می‌کند لیکن به تمام احتیاج او کفایت نمی‌کند، مانند کسی که به ده چیز نیازمند است و هفت تای آن را دارد و قادر به کسب و کار هست ولی کسب و کارش کفاف زندگی او را نمی‌کند حتی اگر چه تاجر و بازرگان هم باشد و هم سرمایه‌اش به حد نصاب رسیده باشد برای او جایز است که زکات بگیرد، و بر او هم واجب است که از سرمایه‌اش که به حد نصاب رسیده است زکات بپردازد که با توجه به نیازی که دارد از زکات سهمی می‌گیرد، و با توجه به این که حدنصاب دارد زکات می‌پردازد.

صنف سوم عاملان جمع آوری زکات:

عامل کسی است که امام مسلمین او را به جمع آوری زکات از مسلمین می‌گمارد تا آن را به مستحقان بدهد آن گونه که خداوند امر کرده است، پس برای او جایز است که در صورت واجد بودن شرایط زکات بگیرد و از آن سهمی ببرد، و شرایطش آن است که در موضوع زکات، عالم به احکام زکات باشد تا بداند که چقدر از آن واجب می‌شود و از چه چیزهایی زکات گرفته می‌شود، و مستحقان گرفتن زکات چه کسانی هستند، و باید امین و آزاد مرد باشد، چون عامل بودن ولایت است و باید شرایط ولایت را داشته باشد و عادل باشد نه فاسق، و مسلمان باشد نه کافر.

صنف چهارم مؤلفه القلوب:

این صنف به دو دسته تقسیم می‌شوند: یک گروه دلجویی شدگان مسلمان، و دسته دیگر دلجویی شدگان کافر. اما کافران به عنوان دلجویی چیزی از اموال زکات به آنان داده نمی‌شود، چون خداوند به مسلمین و اهل اسلام عزت ارزانی داشته و نیازی به دلجویی از کافران نیست. اما مسلمانان مؤلفه القلوب به چند دسته تقسیم می‌شوند: گروهی کسانی هستند که تازه مسلمان شده‌اند و نیت و دلشان ضعیف است که از زکات سهمی به آنان داده می‌شود تا دلشان بر اسلام ثابت و تقویت شود و گروهی دیگر کسانی هستند که در میان قوم خود دارای شرف و بزرگواری هستند و با دلجویی از آنان می‌خواهیم نظایر آنان هم به اسلام جلب شوند. گروهی هم کسانی هستند که اگر سهمی از زکات به آنان داده شود با کافران نزدیک به خود جهاد می‌کنند یا زکات را از مانعین زکات وصول می‌کنند و به این جهت از زکات سهمی به آنان داده می‌شود.

صنف پنجم ذوالرقاب:

کسانی که برده‌اند و با آنان عقد مکاتبه بسته شده است به آنان از زکات سهمی داده می‌شود تا کمکشان باشد بر کسب آزادی و خریدن خود از بردگی.

صنف ششم غارمین:

بدهکاران که خود به سه دسته تقسیم می‌شوند: گروه اول کسانی که برای کارهای خود وام می‌گیرند و وام گرفتن آنان در جهت گناه و معصیت نیست، و از باز پرداخت آن ناتوانند که از زکات به آنان کمک می‌شود تا وام خود را پرداخت کنند و در غیر این صورت چون خود قادر به باز پرداخت آن است به وی داده نمی‌شود، و اگر بتواند مقداری از وامش را بپردازد آن قدر از اموال زکات به وی کمک می‌شود که بقیه‌اش را بپردازد. گروه دوم: کسانی هستند که برای صلح میان مردم وام گرفته‌اند و خواسته‌اند فتنه ای را خاموش کنند به اینگونه اشخاص بدهکار از اموال زکات کمک می‌شود خواه ثروتمند باشند یا فقیر.

گروه سوم: کسانی هستند که به سبب ضمانت مشروع بدهکار شده اند، و در شرایط و احوال زیر از زکات به ایشان کمک می‌شود: حالت اول
ضامن و کسی که ضمانت او شده هر دو تنگدست و بی‌چیز باشند. حالت دوم ضامن تنگدست است و کسی که از او ضمانت شده است
ثروتمند است ولی اجازه ی ضمانت کردن از وی را به ضامن نداده است که اگر با اجازه ی او ضمانت را قبول کند به وی از زکات داده
نمی‌شود، چون در آن صورت از مضمون عنه می‌گیرند. حالت سوم آن است که مضمون عنه تنگدست باشد که در این صورت به مضمون
عنه از زکات کمک می‌شود تا دین و وام خود یا وجه الضمان را بپردازد و دیگر به ضامن داده نمی‌شود.

صنف هفتم در راه خدا:

شامل جنگجویان و مجاهدانی می‌شود که بهره و سهمی در غنیمت ندارند، مانند داوطلبان جهاد که اگر ثروتمند هم باشند می‌توانند از زکات
سهمی ببرند تا او را بر جهاد کمک کند.

صنف هشتم راهگذر و مسافر:

مراد مسافری است که چون همیشه در حال سفر کردن می‌باشد مانند این است که فرزند راه است، وقتی به وی از اموال زکات کمک می‌شود
که سفرش برای معصیت و گناه نباشد و نیازمند و محتاج باشد.

***

حج در زبان عربی به معنی قصد است، و در اصطلاح شرع به معنی قصد زیارت خانه ی کعبه برای ادای اعمال حج است از قبیل طواف و
سعی بین صفا و مروه و وقوف در عرفه و دیگر مناسک به جهت پاسخ و لیبیک گفتن به امر خدا و طلب رضای او.

حج در تمام دوران زندگی یک بار فرض است امت اسلامی اجماع کرده‌اند که حج در طول عمر یک بار واجب و فرض است.

عمره نیز چون حج فرض است.

آموزش و فراگیری احکام حج

بر کسی که اراده ی حج دارد واجب است که احکام حج را اعم از واجبات و محرمات و مکروهات و مباحات به تمامی یاد گیرد. چون خداوند
عبادت را از کسی نخواست است که بدان عبادت جاهل باشد، پس هر چیزی که عمل به آن واجب باشد علم به آن نیز واجب است.

نخستین چیزی که واجب است هر کس یاد بگیرد شناختن حلال و حرام از نظر شرع است.

شرایط وجوب حج

برای وجوب حج چند شرط وجود دارد:

اول: مسلمان بودن.

دوم: بالغ بودن است.

سوم: عقل داشتن.

چهارم: آزاد بودن.

پنجم: داشتن استطاعت و قدرت مالی و بدنی.

ارکان حج

ارکان و پایه‌های حج پنج چیز است:

رکن اول: احرام است که عبارت است از نیت و قصد دخول در حج یا دخول در عمره و بدان جهت احرام نامیده شده است که انسان را از ارتکاب محرمات منع می‌کند.

رکن دوم: وقوف در عرفات است.

رکن سوم: طواف خانه کعبه یعنی طواف الإفاضه.

برای طواف خانه کعبه چند چیز واجب است

۱- طهارت و پاکی از بی‌وضوئی و جنابت و پاکی از آلودگی جسمی و لباس و مکان.

۲- ستر عورت با لباس پاک.

۳- مراعات ترتیب به این معنی که از حجرالأسود آغاز کند و خانه ی کعبه در طرف چپ او واقع شود.

۴- در وقت طواف باید تمام بدنش خارج از خانه کعبه باشد و طواف بیرون از خانه کعبه از جمله شادروان صورت گیرد، چون شادروان یا همان بنای چسبیده به اساس کعبه که حلقه‌های پرده در آن است نیز جزء خانه ی کعبه است.

۵- باید طواف در داخل مسجد الحرام صورت گیرد، چون بیت همه‌اش حرم است در هر موضعی طواف کند جایز است.

۶- تعداد هفت مرتبه طواف است و بنابر قول صحیح پیوسته بودن هر هفت طواف به هم واجب نیست بلکه سنت است.

رکن پنجم حج: تراشیدن یا کوتاه کردن موی سر است

انجام حج برای زنان

هرگاه برای زنان شرایط وجوب حج که قبلاً بیان شد تحقق پذیرد انجام اعمال حج بر آنان نیز واجب است. علاوه بر شرایطی که برای وجوب حج در مردان ذکر شد برای زنان واجب است که شوهر یا محرمی همراه داشته باشند.

***

امر به معروف و نهی از منکر از دیدگاه فقه شافعیه

امر به معروف و نهی از منکر از ارکان مهم دین اسلام است به طوری که می‌توان آن را از مهمترین اهداف پیامبران و رسولان خداوند متعال شمرد. به طوری که اگر این فریضه عمل نشود ادامه ی راه انبیا و دیانت تعطیل و ضلالت و گمراهی عالم گیر می‌شود و نابسامانی و فساد جامعه را فرا می‌گیرد. ارزش های اصیل اسلامی در جامعه ای که امر به معروف و نهی از منکر را ترک کرده اند از بین می‌رود و لذا عذاب الهی بر آنان نازل می‌شود. اما جامعه ای که در راه امر به معروف و نهی از منکر تلاش کند و آستین های همت را بالا بزند تا این سنت بزرگ را زنده نگه دارد خوشه های خرمن این دو فریضه ی الهی را هم در دنیا و هم در آخرت می‌چیند. امام غزالی که یکی از مقلدین امام شافعی است امر به معروف و نهی از منکر را در کتاب "احیاء معلوم الدین" از دیدگاه امام شافعی به طور مفصل بیان کرده است.

ادله ی وجوب امر به معروف و نهی از منکر:

امام غزالی دلایل امر به معروف و نهی از منکر را اجماع مجتهدین، عقل، قرآن و حدیث ذکر کرده است.

هرچند بسیاری از فقها و مجتهدین اهل تشیع و تسنن باب مستقلی درباره ی امر به معروف و نهی از منکر در کتابهای فقهی خود عنوان نکرده اند؛ اما روح کلام و نظرات اخلاقی آنها حاکی و بیانگر وجوب این دو فریضه ی الهی است و هیچ فقیهی اعم از شیعه و یا سنی نبوده و نیست که امر به معروف و نهی از منکر را رکنی مهم از ارکان دین نداند؛ زیرا فقها به خوبی واقف بوده و هستند که سایر فرائض الهی به

وسيله ی امر به معروف و نهی از منکر برپا می شوند؛ و در پرتو آن راهها امن می گردد و کسب و کار مردم حلال می شود؛ و حقوق افراد تأمین می شود، زمینها آباد می گردد و از ملحدین و دشمنان اسلام و مسلمین انتقام گرفته می شود.

امام شافعی و مجتهدین فی المذهب و فی المسئله ی ایشان، بر فرض کفایه بودن امر به معروف و نهی از منکر اتفاق نظر دارند.
مراتب امر به معروف و نهی از منکر:

امر به معروف و نهی از منکر دارای مراتبی است که پس از حصول مراتب پایینی، باید به مراتب بعدی عمل نمود. هم چنین دارای سه مرحله است: قلبی، زبان و عملی که به ترتیب باید اجرا شود چنانچه مخالفت قلبی سودی نبخشید باید با زبان به انجام آن پرداخت و چنانچه با زبان موثر واقع نشد، عملاً باید شخص را از کار ناشایست بازداشت، و به نیکی ترغیب نمود.

فقههای شافعی بخصوص امام غزالی رحمه الله علیهم فرموده اند شرایط امر به معروف و نهی از منکر چهار چیز است:

۱. امر بمعروف و ناهی از منکر باید بر دیدگاه شرع مقدس آگاهی داشته باشد، نیکی و بدی را از نظر اسلام بداند، تا در امر و نهی خود اشتباه و خطا نکند.

۲. فریضه امر به معروف و نهی از منکر آن است که: احتمال بدهد امر و نهی او تاثیر دارد.

۳. وجوب امر به معروف و نهی از منکر آن است که گنهکار اصرار بر ادامه گناه داشته باشد، یعنی آثار پشیمانی و ندامت در بین نباشد.

امر به معروف و نهی از منکر از احکام ضروری است و اصلاً ارتباطی با (قاعده لاضرر) ندارد و این قاعده شامل این دو فریضه نمی شود

***

جهاد از ریشه «ج-ه-د» به معنی کوشش و مبارزه و فعالیت است. جهاد برعکس آنچه که امروزه توسط سیاستمداران مطرح می شود تنها به معنی جنگ و خونریزی نیست بلکه در اصل به معنی کوشش و مبارزه می تواند در عرصه های گوناگون باشد. متصدی امر جهاد، حکومت دینی است. بزرگترین جهاد «جهاد با نفس» است که با نام (جهاد اکبر) شناخته می شود و تلاش در راه دفاع از دین اسلام یا گسترش قلمرو اسلام، جهاد کوچک (جهاد اصغر) نام دارد. کار و تلاش برای تأمین معاش خانواده طاعت و عبادت خداوند است و بنا بر روایات همسنگ جهاد دانسته می شود.

***

تیمم به معنی قصد استعمال شده است. و در اصطلاح شرع تیمم به معنی رساندن خاک پاک به صورت و دستان است با شرایط خاصی که گفته می شود.

ضابطه جواز تیمم: ضابطه و طریقه جواز تیمم و استفاده از آن، عجز و ناتوانی از استعمال آب است به طور حسی یا شرعی، و این عجز و ناتوانی اسباب و موجباتی دارد، از جمله مسافرت است که برای مسافر چهار حالت وجود دارد:

۱- یقین کند که در پیرامون او آب نیست و در این حال نیازی به جستجو و طلب نمی باشد، چون در این حال جستجو عبث و بی فایده است.

۲- احتمال وجود آب را در پیرامون خود بدهد که در این حال بر وی واجب است که جستجو و طلب کند. چون تیمم، طهارت هنگام ضرورت و ناچاری است و تا زمانی که امکان طهارت با آب باشد این ضرورت و ناچاری نیست.

۳- این که یقین داشته باشد که پیرامون او آب وجود دارد، اگر آب در مسافت و فاصله ای باشد که مسافران برای چراندن چهارپایان یا جمع آوری هیزم در آنها پخش می شوند بر او واجب است که آب را جستجو کند و در طلب آن باشد و تیمم جایز نیست. و اگر آب در فاصله ای دور باشد که اگر در طلب و جستجوی آن باشد وقت می گذرد در این صورت تیمم می کند، چون در این صورت فاقد آب است و اگر انتظار کشیدن برای آب با خروج وقت واجب می بود دیگر هیچ وقت تیمم جایز نمی شد.

۴- آب موجود باشد لیکن ازدحام مسافرین بگونه ای باشد که مانع رسیدن او به آب باشد قول راجح آنست که تیمم کند، چون به طور محسوس عاجز است و اعاده ی نماز هم لازم نیست.

یکی دیگر از اسباب تیمم بیماری است، و بیمار هم سه حالت دارد:

۱- این که با استعمال آب خوف جان یا خوف از دست دادن عضوی یا خوف از دست دادن منفعت یک عضوی داشته باشد، که چنین بیماری تیمم می کند.

۲- بیمار خوف افزایش بیماری و کثرت درد و رنج بیماری یا خوف پدید آمدن عیبی زشت مانند سیاه شدن عضو ظاهری چون صورت و غیر آن را داشته باشد که این نوع بیمار هم تیمم می کند بنا بر قول راجح

۳- بیمار خوف زشت شدن اندک، مانند اثر آبله یا خوف سیاه شدن اندک یا خوف زشت شدن بسیار در غیر اندامهای ظاهری داشته باشد که در این حال برایش تیمم جایز نیست.

شرایط صحت تیمم

برای صحت تیمم شرایطی هست از جمله:

۱- دخول وقت نماز.

۲- در جستجوی و طلب آب باشد، چون خداوند فرموده است: اگر آب نیافتید تیمم کنید.

۳- استعمال آب متعذر و دشوار باشد مانند کسی که آب را می یابد و نمی تواند از آن استفاده کند، به علت بیماری یا خوف به جای ماندن از همسفرانش که دچار ضرر و زیان می شود یا این که به علت تشنگی بدان آب نیاز دارد.

۴- خاک تیمم باید پاک بوده و گرد و غباری داشته باشد که بر چهره و دستان بنشیند.

فرائض تیمم

فرائض تیمم چهار چیز است:

۱- نیت تیمم.

۲ و ۳- مسح کردن صورت رخسار و مسح کردن هر دو دست تا آرنج با خاک پاک.

«تیمم دوبار دست به خاک زدن است یک بار برای صورت و یک بار برای دستان تا آرنجها».

۴- مراعات ترتیب است که تقدیم مسح صورت بر مسح دستان واجب است. چون تیمم طهارت است در دو عضو، پس شبیه به وضو است و در آوردن انگشتری واجب است، چون خاک و غبار به زیر آن نمی رود به خلاف وضو که در آوردن انگشتری در وضو واجب نیست اگر آب به زیر آن نفوذ کند.

باید به ترتیب زیر اقدام کرد:

دو کف دست راست را در حالی که انگشتان باز باشد یک مرتبه بر خاک پاک بزند و پس از نیت، تمام صورت را از بالا به پایین با تمام کف دو دست و انگشتان مسح کند سپس دوباره هر دو دست را بر خاک زده و با کف دست چپ، دست و بازو و آرنج راست و با کف دست راست، دست و بازو و آرنج چپ را تماماً مسح بکشد.

***

مسح بر جبیره (تخته شکسته بندی، باند و پانسمان)

جبیره چیزی است که برای به هم پیوستن استخوان شکسته، بر عضو و اندام شکسته نهاده می‌شود، مانند چوب های مخصوص و گچ و نوار مخصوص باند پیچی و پانسمانی که زخم را بدان می‌بندند و امثال آن‌ها. چنین شخصی گاهی نیازی به گذاشتن جبیره بر اندام بیمار و آسیب دیده ندارد و گاهی نیاز دارد، هرگاه به جبیره نیاز داشت یا می‌تواند به وقت طهارت آن را بردارد یا نمی‌تواند، اگر بتواند آن را بردارد واجب است که آن را بردارد و محل آسیب دیده و اندام سالم را بشوید، و الا اگر محل آسیب دیده در اندام‌های وضو باشد باید به جای شستن آن اندام و به عوض آن تیمم کند، یعنی اندام سالم و آسیب دیده هر دو را می‌شوید و اگر شستن محل آسیب دیده ممکن نباشد فقط محل سالم را می‌شوید و به جای محل آسیب دیده تیمم می‌کند.

و اگر نتواند جبیره را بردارد مگر با تحمل ضرر، در آن صورت مکلف به برداشتن آن نیست، لیکن بر وی واجب است که قسمت سالم اندام را بشوید حتی زیر کناره‌های جبیره را اگر ممکن باشد سپس با دست خیس و تر شده با آب بر جبیره دست می‌کشد و مسح می‌کند و آنگاه بر آن تیمم می‌کند.

***

غسل

غسل در زبان عربی به معنی جاری شدن آب بر هر چیزی است. و در اصطلاح فقه و شرع اسلامی به معنی جاری شدن آب بر تمام بدن انسان است از روی قصد و نیت.

موجبات غسل

شش چیز شرعاً موجب غسل می‌گردد که سه تایی آن‌ها بین زنان و مردان مشترک است.

۱- برخورد و تماس دو محل ختنه شده در شرمگاه زن و مرد با هم.

۲- خارج شدن منی در بیداری یا در خواب خواه از روی شهوت باشد یا از روی شهوت نباشد.

۳- سوم مرگ است.

و اما آن سه چیز که موجب غسلند و به زنان اختصاص دارد:

۱- اول حیض و قاعدگی است.

۲- دوم نفاس و داشتن خون ریزی زایمان است و آنهم چون حیض و قاعدگی است و حکم آن را دارد.

۳- سوم زایمان است.

واجبات غسل عبارتند از: ۱- نیت ۲- برطرف نمودن آلودگی ۳- رسانیدن آب به تمام بدن

انواع غسل عبارتند از: ۱- ترتیبی ۲- ارتماسی

غسل ترتیبی: زیر دوش رفته یا به هر وسیله ای که باشد آب را بر بدن خود جاری کند.

غسل ارتماسی: در آب حوض یا آب رودخانه فرو رفته و خود را بشورد.

***

اذان: ۱- شعار توحیدی مسلمانان است. ۲- شهادت بریگانگی خداوند و رسالت پیامبر خداوند است. ۳- بانگ بیدار باش برای عبادت پروردگار جهان است. ۴- اعلام فرا رسیدن وقت نماز است.

اذان اینگونه گفته می شود:

۱- الله اکبر ۴ مرتبه

۲- اشهد ان لا اله الا الله ۲ مرتبه

۳- اشهد ان محمدا رسول الله ۲ مرتبه

۴- حی علی الصلاه ۲ مرتبه

۵- حی علی الفلاح ۲ مرتبه

۶- الله اکبر ۲ مرتبه

۷- لا اله الا الله ۱ مرتبه

مستحب است در آغاز نماز، ابتدا اذان گفته و سپس نماز را شروع کنیم.

اقامه

بعد از اذان، بهتر است اقامه را هم بخوانیم و سپس نماز را شروع کنیم، بدین ترتیب:

۱- الله اکبر ۲ مرتبه

۲- اشهد ان لا اله الا الله ۱ مرتبه

۳- اشهد ان محمدا رسول الله ۱ مرتبه

۴- حی علی الصلاه ۱ مرتبه

۵- حی علی الفلاح ۱ مرتبه

۶- قد قامت الصلاه ۲ مرتبه

۷- الله اکبر ۲ مرتبه

۸- لا اله الا الله ۱ مرتبه

***

آخرین بیانات حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در سالروز بیعت تاریخی همافران با حضرت امام خمینی (ره) در ۱۹ بهمن ۵۷ در دیدار با فرماندهان و جمعی از کارکنان نیروی هوایی ارتش به تاریخ ۱۹/۱۱/۱۳۹۵

-حادثه‌ی تعیین‌کننده‌ی ۱۹ بهمن ۵۷، برای رژیم آن روز غیر قابل انتظار و برای ما انقلابیون رزق لایحتساب از جانب خدا بود. رزق لایحتساب باید در همه‌ی کارهای جبهه‌ی مؤمن رعایت شود؛ درست است که محاسبات عقلی و مادی لازم است اما یک جایی هم برای محاسبات فراتر از مادی باز بگذارید.

رزق لایحتساب را «تلاش و عقلانیت» در سایه‌ی «امید و توکل به خدا» به وجود می‌آورد؛ ولی اگر عقلانیت و تدبیر را با اعتماد به شیطان به کار بگیریم، نتیجه‌ی آن سراب است؛ در هر مسئله‌ای از جمله دیپلماسی و مشکلات کشور این‌طور است که اعتماد به شیاطین و قدرت‌های مادی که با اصل شما مخالفند، نتیجه‌اش سراب است.

-رئیس‌جمهور جدید آمریکا می‌گوید باید از اوپاما متشکر باشید! چرا؟ متشکر باشیم به خاطر داعش و آتش در عراق و سوریه و حمایت علنی از فتنه‌ی ۸۸؟ او بود که تحریم‌های فلج‌کننده برای ملت ایران آورد؛ البته به خواسته‌اش نرسید و هیچ دشمنی نمی‌تواند ملت ایران را فلج کند.

[ترامپ] می‌گوید از من بترسید! نه؛ مردم پاسخ این حرف‌ها را در ۲۲ بهمن خواهند داد و نشان می‌دهند ملت ایران چه موضعی در برابر تهدید می‌گیرد.

-از این آقایی که آمده [ترامپ] متشکریم! تشکر به خاطر اینکه زحمت ما را کم کرد؛ چهره‌ی واقعی آمریکا را نشان داد. آنچه که ما در سی و چندسال می‌گفتیم -فساد سیاسی، اقتصادی و اخلاقی و اجتماعی در دستگاه حاکمه‌ی آمریکا- این آقا آمد در دوره‌ی انتخابات و بعد از انتخابات این را علنی و عریان کرد.

الان هم با این کارهایی که می‌کند، بچه‌ی پنج‌ساله را دستبند می‌زند، نشان می‌دهد که آمریکا حقیقتش چیست و حقوق بشر آمریکایی یعنی چه.

پیامبران الوالعزم عبارتند از : حضرت نوح(ع)، حضرت ابراهیم(ع)، حضرت موسی(ع)، حضرت عیسی(ع) و حضرت محمد(ص).

دلیل الوالعزم بودنشان اینست که علاوه بر اینکه کتاب دارند صاحب شریعت جدیدی هم بودند.

***

هفته ی وحدت

فاصله ی میان ۱۲ ربیع الاول که سالگرد ولادت پیامبر اکرم(ص) بنا بر روایات اهل سنت است تا ۱۷ ربیع الاول که تاریخ ولادت رسول الله (ص) بنا بر روایات موجود در شیعه است از سوی امام خمینی(ره) به عنوان هفته ی وحدت نامگذاری شده است.

***

رویداد مباحله از رویدادهای صدر اسلام است. هنگامی که پیامبر اسلام و اهل بیتش در یکسو و مسیحیان نجران در دیگر سو آماده ی مباحله یا نفرین طرف دروغگو شدند. مسیحیان نجران که به مدینه آمده بودند تا در مورد درستی دعوت پیامبر پژوهش کنند با او به محاجه(دلیل آوردن) پرداخته، سرانجام بحث شان به جایی کشید که پیامبر(ص) بوسیله ی وحی مأموریت یافت تا با آن ها مباحله کند. هر یک از دو طرف با افراد خود به محل مباحله رفتند. مسیحیان وقتی دیدند که پیامبر(ص) با عزیز ترین کسانش یعنی علی، فاطمه، حسن و حسین می خواهد آن ها را به چالش بکشد مطمئن شدند که اگر محمد به خودش مطمئن نبود جان خانواده اش را به خطر نمی انداخت. پس از مباحله کناره گرفتند.

آیه مباحله، آیه ۶۱ سوره آل عمران است: ﴿فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ﴾

پس هر که در این (باره) پس از دانشی که تو را (حاصل) آمده با تو محاجه کند بگو بیایید پسرانمان و پسرانتان و زنانمان و زنانتان و ما خویشان نزدیک و شما خویشان نزدیک خود را فرا خواهیم سپس مباحله کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم.

***

سقیفه ی بنی ساعده جایگاه و ایوانی سرپوشیده و دارای سقف در مدینه که مربوط به قبیله ی بنی ساعده بوده است و مردمان در مشاورانشان در آن گرد می آمده اند. نام سقیفه ی بنی ساعده در میان مسلمانان معروف و مشهور است، به این دلیل که بلافاصله پس از درگذشت پیامبر اسلام، عده ای از اصحاب وی که به انصار شهرت داشتند و اهل مدینه بودند، در آن محل برای تعیین خلیفه بعد از پیامبر به دعوت سعد بن عباده رئیس قبیله ی خزرج جمع شدند، و حضرت ابوبکر(رضی الله عنه) را به عنوان خلیفه انتخاب کردند.

***

حدود بخشی از قوانین کیفری اسلام است که مجازات آن در برابر کارهای خلاف عفت و اخلاق اعمال می شود و کیفر ثابت و مشخصی دارد. برای مثال حد زنا در اسلام، صد ضربه شلاق و یک سال تبعید است. چنانچه زنا از زنان و مردان همسر دار سر زند زنا می محصن نامیده می شود و حد آن مجازات سنگسار است یا کسی که مشروبات الکلی بنوشد، حد وی ۸۰ ضربه تازیانه است خواه مرد باشد خواه زن. در صورت تکرار شرابخواری و اجرای حد، در مرتبه ی سوم اعدام می شود.

***

تعزیر عقوبتی است که معین نیست و اندازه و کیفیت آن بستگی به اجتهاد حاکم شرع دارد.

ارتداد خارج شدن از اسلام است. اگر شخص بالغ، عاقل و مختار از دین اسلام برگردد؛ از وی خواسته می شود که توبه کند و به اسلام برگردد در غیر این صورت اگر مرد باشد اعدام می شود و اگر زن باشد حبس ابد شده و در زمان نمازهای پنجگانه شلاقش می زنند و در معیشت و آب و غذا و لباس بر وی سخت می گیرند تا توبه کند.

***

اقسام آبها

آبها به پنج قسم تقسیم می شوند:

۱- آب مطلق: آبی است که ذاتاً پاک است و پاک کننده نیز می باشد و برطرف کننده حدث^۱ و زداینده آلودگی و نجاست است، و استعمال آن مکروه و ناپسند نیست، و آن را به آن جهت مطلق نامیده اند چون هرگاه به طور مطلق و بدون قید آب گفته شود مراد آب خالص است. مانند آب آسمان، آب دریا، آب چاه، آب رودخانه و چشمه

۲- آب آفتاب رده: پاک و پاک کننده چیزهای دیگر است و برطرف کننده حدث و زداینده نجاست و آلودگی است، لیکن استعمال و به کار بردن آن ناپسند است چون طبق روایت امام شافعی از عمر بن خطاب (رضی الله عنه) استعمال این نوع آب احتمال پدید آوردن یک نوع بیماری پوستی موسوم به «برص» دارد.

۳- آب مستعمل: آبی که برای رفع حدث یا شستن نجاست به کار رفته و تغییر نکرده و وزن آن زیاد نشده باشد.

مذهب شافعی بر آنست که این نوع آب پاک کننده نیست برخی از علما گفته اند: حقیقت اینست که تنها استعمال و به کار بردن، آب را از پاک کنندگی خارج نمی سازد مگر این که در اثر این استعمال بو، رنگ یا مزه آن تغییر یافته باشد.

۴- آبی که چیزهای پاک با آن مخلوط شده و تغییر کرده باشد: این نوع آب خود پاک است، و اگر تغییر آن به گونه ای باشد که مانع اطلاق اسم آب بر آن گردد و از چیزی که با آن مخلوط شده نیز بی نیاز باشد پاک کننده نیست.

۵- آبی که نجاست و آلودگی در آن حل شده است، که به دو قسم تقسیم می گردد: آب اندک و آب فراوان.

***

ولایت بر دو قسم است: تکوینی و تشریحی.

ولایت تکوینی: یعنی سرپرستی موجودات جهان و عالم خارج و تصرف عینی داشتن در آنها که بالذات منحصر در ذات "الله" است.

ولایت تشریحی: عبارتست از هدایت انسان بوسیله ی پیامبران الهی.

آیه ی ولایت

« إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ »

«ولی شما تنها خدا و رسول او و کسانی که ایمان آورده اند؛

همان کسانی که نماز را بر پا می دارند و در حال رکوع نماز زکات می پردازند، می باشند.» (سوره مائده، آیه ۵۵)

***

۱- حدث به معنی بی وضوئی است که حدث اکبر جنابت است.

ذکر ایام هفته به شرح زیر می باشد و هر کدام در هر روز صد مرتبه است.

ذکر روز شنبه : یا رب العالمین

ذکر روز شنبه موجب بی نیازی می شود

ذکر روز یکشنبه: یا ذالجلال والاکرام

ذکر روز یک شنبه موجب فتح و نصرت می شود

ذکر روز دوشنبه: یا قاضی الحاجات

ذکر روز دو شنبه موجب کثرت مال می شود

ذکر روز سه شنبه: یا ارحم الراحمین

ذکر روز سه شنبه موجب روا شدن حاجات می شود

ذکر روز چهارشنبه : یا حی یا قیوم

ذکر روز چهار شنبه موجب عزت دائمی می شود

ذکر روز پنجشنبه: لا اله الا الله الملك الحق المبین

ذکر روز پنج شنبه موجب رزق و روزی می شود

ذکر روز جمعه : اللهم صل علی محمد و آل محمد

ذکر روز جمعه موجب عزیز شدن می شود

***

تیم مذاکره کننده ی هسته ای ایران با گروه ۱+۵

محمدجواد ظریف: کارشناسی روابط بین الملل دانشگاه ایالتی سانفرانسیسکو، کارشناسی ارشد روابط بین الملل دانشگاه ایالتی سانفرانسیسکو، کارشناسی ارشد مطالعات بین المللی دانشگاه دنور، دکترای مطالعات بین المللی دانشگاه دنور.

سیدعباس عراقچی: کارشناسی و کارشناسی ارشد علوم سیاسی دانشگاه تهران، دکترای اندیشه سیاسی دانشگاه کنت انگلستان.

مجید تخت روانچی: کارشناسی و کارشناسی ارشد مهندسی عمران دانشگاه کانزاس آمریکا، کارشناسی ارشد اقتصاد سیاسی دانشگاه فوردهام آمریکا، دکترای علوم سیاسی دانشگاه برن سوئیس.

جمشید ممتاز: دکترای حقوق بین الملل و حقوق عمومی از دانشگاه پاریس، عضو هیأت علمی دانشکده حقوق دانشگاه پاریس، استادتمام حقوق دانشگاه تهران، عضو شورای آکادمی حقوق بین الملل لاهه.

امیرحسین زمانی نیا: کارشناسی حقوق قضایی از دانشگاه قم، فوق لیسانس علوم سیاسی از دانشگاه کالیفرنیا، کاندیدای دکترای «عدالت جزایی» از دانشگاه نیویورک.

حمید بعیدی نژاد: کارشناسی اقتصاد از دانشگاه وودبری لس آنجلس.

***

حدیث منزلت، از احادیث مشهور نبوی و مورد قبول عالمان سنی و شیعه است. در این حدیث جایگاه امام علی (ع) نسبت به پیامبر اکرم (ص) همانند جایگاه هارون نسبت به موسی (ع) معرفی شده است.

این حدیث در مناسبت های مختلف از پیامبر (ص) شنیده شده که مهم ترین آن ها در جنگ تبوک است. مشهورترین نقل این حدیث آن است که پیامبر اکرم (ص) خطاب به علی (ع) فرمود: «أنت مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى، لِأَنََّّهُ لَأَنْبِيَّ بَعْدِي»

***

حدیث ثقلین حدیثی مشهور و متواتر از پیامبر اسلام (ص) درباره ی لزوم پیروی از قرآن کریم و اهل بیت پیامبر (ص) پس از آن حضرت. بر اساس این حدیث، پس از درگذشت پیامبر (ص)، باید به قرآن و اهل بیت تمسک جست و این دو، همواره در کنار یکدیگرند.

صحت انتساب این حدیث به پیامبر (ص) را همه مسلمانان، سنی و شیعه، پذیرفته و حدیث را در کتاب‌های حدیثی خود آورده‌اند. شیعیان با تکیه بر این حدیث، معتقد به لزوم امامت و عصمت امامان (ع) و نیز دوام امامت در همه ی زمان‌ها هستند.

این حدیث در نقل‌های مختلف، با عبارتهای گوناگون آمده، اما محتوای همه آن‌ها یکی است.

سنن نسائی از صحاح سته ی اهل سنت، این حدیث را چنین نقل می‌کند:

«... کأنی قد دعیت فاجبت، انی قد ترکت فیکم الثقلین احدهما اکبر من الآخر، کتاب الله و عترتی اهل بیته، فانظروا کیف تخلفونی فیهما، فانهما لن یفترقا حتی یردا علی الحوض...».

ترجمه: زمان وفات من نزدیک شده است. من در میان شما دو شیء گرانبها باقی می‌گذارم که یکی بزرگتر از دیگری است، کتاب خدا و عترتم که همان اهل بیت (ع) است. پس بنگرید که چگونه با آن دو رفتار می‌کنید که آن دو از هم جدا نمی‌شوند تا آنکه در کنار حوض بر من وارد شوند.

در اصول کافی، از کتب اربعه و اصلی شیعه آمده است: «...إِنِّی تَارِکٌ فِیکُمْ أُمْرَیْنِ إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضَلُّوا- کتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ أَهْلَ بَیْتِی عِترتی ایها الناس اسمعوا و قد بلغت انکم ستر دون علی الحوض فاسألکم عما فعلتم فی الثقلین و الثقلان کتاب الله جل ذکره و اهل بیته...».

ترجمه: من در میان شما دو چیز باقی می‌گذارم که اگر آنها را دستاویز قرار دهید، هرگز گمراه نخواهید شد: کتاب خدا و عترتم که اهل بیتم هستند. ای مردم بشنوید! من به شما رساندم که شما در کنار حوض بر من وارد می‌شوید، پس من از شما درباره ی رفتارتان با این دو یادگار ارزشمند سؤال خواهم کرد، یعنی کتاب خدا و اهل بیتم.

***

شعب ابی طالب، دره‌ای میان دو کوه ابوقبیس و خندمه در مکه است. این منطقه ملک عبدالمطلب بوده است. خانه ی متعلق به خدیجه (س) که پیامبر اکرم (ص) با او در آن زندگی می‌کرده و همه فرزندانشان در آنجا به دنیا آمد، در این محله واقع بوده است. در سال هفتم بعثت، رسول خدا (ص)، بنی‌هاشم و مسلمانان به سبب آزارهای مشرکان مکه به شعب پناه جستند و سه سال در محاصره اقتصادی و اجتماعی در این مکان به سر بردند.

***

ماه های تقویم هجری قمری به ترتیب عبارتند از: محرم، صفر، ربیع الاول، ربیع الثانی، جمادی الاول، جمادی الثانی، رجب، شعبان، رمضان، شوال، ذی القعدة و ذی الحجه

ماه های حرام عبارتند از: محرم، رجب، ذی القعدة و ذی الحجه

***

در اسلام توصیه شده است که هنگام ورود به مسجد با پای راست وارد شویم و با پای چپ خارج شویم و هنگام ورود به توالی با پای چپ وارد شویم و با پای راست خارج شویم.

***

مسجد ضرار

خلاصه‌ی داستان مسجد ضرار چنین است: گروهی از منافقان نزد پیامبر (ص) آمدند و از آن حضرت خواستند که به آنان اجازه دهد تا مسجدی در میان قبیله‌ی بنی سالم (نزدیک مسجد قبا) بسازند تا افراد ناتوان و بیمار و پیرمردان از کار افتاده در آن نماز بگزارند. همچنین از آن حضرت تقاضا کردند که شخصاً به آن مسجد آمده و اقامه نماز فرماید؛ تا این که آیات ۱۰۷ تا ۱۱۰ از سوره توبه بر پیامبر اکرم (ص) نازل شد و پرده از اسرار کار آنها برداشت، و به دنبال آن پیامبر اسلام (ص) دستور داد مسجد مزبور را آتش زنند، و بقایای آن را ویران کنند.

***

تفاوت رهبری در نظام جمهوری اسلامی با رهبری سایر نظام‌های سیاسی

۱- تفاوت در اهداف

رژیم‌های نامبتنی بر دین، اساسی‌ترین هدفشان تأمین نیازمندی‌های دنیایی است و هدفی فراتر از آن در نظر ندارند. اما نظام دینی، خیر و سعادت اخروی و جاودانی را نیز مد نظر دارد.

۲- تفاوت در کار ویژه‌های دولت

وظایف و کار ویژه‌ی نظام‌های غیردینی، حداکثر تأمین بهداشت، آموزش، امنیت، رفاه و توسعه‌ی مادی است. در مقابل حکومت دینی، وظایف بیشتری بر عهده دارد؛ یعنی، علاوه بر لزوم ارائه خدمات بالا، باید به برنامه‌ریزی صحیح و تلاش در جهت تربیت دینی و معنوی جامعه، رشد و بالندگی فضایل و کمالات عالی انسانی و گسترش تقوا همت گمارد و جامعه را به سوی تأمین سعادت پایا و فناپذیر رهبری کند. به عبارت دیگر حکومت غیردینی، صرفاً نقش اداره جامعه را بر عهده دارد؛ ولی حکومت دینی و ولایی افزون بر آن، نقش تربیت معنوی و دینی را عهده دار است.

۳- تفاوت در روش‌ها

روش‌های اجرایی نظام‌های سکولار و دینی، در پاره‌ای از موارد متفاوت است. تفاوت در اهداف و کار ویژه‌ها، در گزینش شیوه‌ها مؤثر است؛ به عبارت دیگر در نظام‌های بی‌اعتنا به دین، انگاره «هدف وسیله را توجیه می‌کند»، امری پذیرفته شده و عقلانیت ابزاری (Instrumental Reason) آخرین مرجع تصمیم‌گیری است. اما در حکومت دینی، استفاده از روش‌های معارض با کرامت الهی و ارزش‌های والای اخلاقی و ویرانگر سعادت جاودانی بشر مجاز نیست. بنابراین عقل ابزاری در کادر قوانین الهی و احکام عقل فرا ابزاری و توحیدی فعالیت دارد.

۴- تفاوت در خاستگاه قانون

در نظام‌های نامبتنی بر دین، خاستگاه قانون چیزی جز تمایلات، خواسته‌ها، هوس‌ها و گرایش‌های آدمیان - اعم از خواسته‌های فرد، گروه و حزب حاکم و یا خواسته‌ها و تمایلات عمومی نیست.

اما در حکومت دینی منشأ اصلی قانون «خداوند» است و تنها قانونی رسمیت دارد که از سوی او جعل شده و یا لااقل با اصول و قواعد کلی مورد قبول شارع، سازگار باشد. بنابراین کارکرد مجاری قانون‌گذاری در چنین نظامی، کشف و استنباط قوانین الهی و تطبیق آن بر نیازمندی‌های زمان است.

۵- تفاوت در مبانی مشروعیت

هر یک از نظام‌های سیاسی مبتنی بر یکی از منابع مشروعیت پیش گفته (وراثت، قهر و غلبه، قرارداد اجتماعی و...) است؛ اما مبناى مشروعیت ولایت فقیه نصب الهی است.

در نظام‌های لائیک و سکولار معمولاً شرایطی برای رهبری اجتماعی، تعیین نشده و اگر شرایطی در کار باشد، عمدتاً بیش از توانایی نسبی مدیریت کلان اجتماعی نیست. اما در نظام اسلامی شرایط بیشتری لازم است که مهم‌ترین آن، صلاحیت علمی و اخلاقی است. حد اعلای این شرایط عصمت و مرتبه نازل‌تر آن ولایت فقیه است.

***

نظر رهبری درباره ی برجام

۱. چرا رهبر انقلاب با انجام «مذاکرات هسته‌ای» موافقت کرده‌اند؟

موافقت با این مذاکرات برای شکستن فضای خصمانه ی جبهه ی استکبار بر ضد ایران بود و این مذاکرات باید ادامه یابد اما همه بدانند که با وجود ادامه ی مذاکرات، فعالیت‌های جمهوری اسلامی ایران در زمینه ی تحقیق و توسعه هسته ای به هیچ وجه متوقف نخواهد شد و هیچیک از دستاوردهای هسته ای نیز تعطیل بردار نیست، ضمن آنکه روابط آژانس بین المللی انرژی اتمی با ایران نیز باید روابط متعارف و غیرفوق العاده باشد...هدف آنها این است که با این بهانه، فضای بین المللی را بر ضد ایران حفظ کنند و بر همین اساس بود که با طراحی جدید دولت برای مذاکره درخصوص موضوع هسته ای موافقت شد تا این جو جهانی شکسته و ابتکار عمل از طرف مقابل گرفته شود و حقیقت نیز برای افکار عمومی دنیا مشخص شود.

مذاکره در موضوعات خاص اشکالی ندارد؛ منتها گفتم من اعتماد ندارم، خوشبین نیستم به مذاکره، لکن می‌خواهند مذاکره کنند، بکنند؛ ما هم به اذن‌الله ضرری نمی‌کنیم. یک تجربه‌ای در اختیار ملت ایران است که...این تجربه ظرفیت فکری ملت ما را بالا خواهد برد.

می‌گویند ما تحریم کردیم، ایران مجبور شد بیاید پای میز مذاکره، نه، [این طور نیست]. ما قبلاً هم اعلان کردیم، قبل از این حرفها هم ما گفتیم [که] نظام جمهوری اسلامی درباره‌ی موضوعات خاصی که مصلحت بدانند، با این شیطان برای رفع شر او و برای حل مشکل، مذاکره می‌کند؛ معنای این آن نیست که این ملت مستأصل شده است، ابداً.

۲. رهبر انقلاب موافق «توافق هسته‌ای» هستند یا مخالف آن؟

با وجود اینکه من خوش‌بین نبودم به مذاکره‌ی با آمریکا، با این مذاکرات موردی، مخالفت نکردم، موافقت کردم؛ از مذاکره‌کنندگان هم با همهی وجود حمایت کردم، الان هم حمایت می‌کنم. از رسیدن به یک توافقی که منافع ملت ایران را تأمین کند و عزت ملت ایران را حفظ کند، صددرصد من حمایت می‌کنم و استقبال می‌کنم؛ این را همه بدانند. اگر کسی بگوید که ما مثلاً با توافق یا با رسیدن به یک نقطه مخالفیم، نه، خلاف حق و خلاف واقع گفته است. اگر یک توافقی انجام بگیرد که این توافقی توافقی باشد که منافع ملت را، منافع کشور را تأمین بکند، بنده کاملاً با آن موافقت خواهیم کرد.

البته این را هم ما گفتیم که توافق نکردن بهتر از توافق بد است — که این حرف را آمریکایی‌ها هم می‌زنند — این فرمول، فرمول درستی است؛ توافق نکردن از توافق کردنی که در آن، منافع ملت پامال بشود، عزت ملت از بین برود، ملت ایران با این عظمت، تحقیر بشود [بهتر است]، توافق نکردن شرف دارد بر یک چنین توافق کردنی.

۳. علت نگرانی رهبر انقلاب نسبت به مذاکره با آمریکا چیست و چرا به آن خوشبین نیستند؟

[درباره مذاکره با آمریکا] جداً دغدغه دارم؛ این دغدغه ناشی از آن است که طرف مقابل بشدت اهل فریب و دروغ و نقض عهد و حرکت در خلاف جهت صحیح است؛ طرف مقابل این‌جوری است. یک نمونه‌اش در همین قضیه اتفاق افتاد؛ بعد از آنکه که مذاکره‌کنندگان ما مذاکره‌شان تمام شد، بعد از چند ساعت بیانیته‌ی کاخ سفید منتشر شد در تبیین مذاکرات. این بیانیته‌ای که آنها منتشر کردند — که اسمش را می‌گذارند «فکت‌شیت» — در اغلب موارد خلاف واقع است؛ یعنی روایتی که اینها دارند از مذاکرات و از تفاهمهایی که انجام گرفته است می‌کنند، یک روایت مخدوش و غلط و خلاف واقع است.

...من البته هیچ وقت نسبت به مذاکره‌ی با آمریکا خوش‌بین نبودم. نه از باب یک توهم بلکه از باب تجربه؛ تجربه کردیم. حالا اگر یک روزی — ما که در آن روز قاعدتاً نخواهیم بود — شماها ان شاءالله در جریان حوادث و جزئیات و یادداشت‌ها و نوشته‌های این روزها قرار بگیرید، خواهید دید که این تجربه‌ی ما از کجا حاصل شده؛ تجربه کردیم

... من به این گفتگوها خوشبین نیستم. چرا؟ چون تجربه‌های گذشته‌ی ما نشان میدهد که گفتگو در منطبق حضرات آمریکائی به این معنی نیست که بنشینیم تا به یک راه حل منطقی دست پیدا کنیم — منظورشان از گفتگو این نیست — منظورشان از گفتگو این است که بنشینیم حرف بزیم تا شما نظر ما را قبول کنید! هدف، از اول اعلام شده است؛ باید نظر طرف مقابل قبول شود. لذا ما همیشه اعلام کردیم و گفتیم که این، گفتگو نیست؛ این، تحمیل است و ایران زیر بار تحمیل نمی‌رود. من به این اظهارات خوشبین نیستم، اما مخالفت هم ندارم.

***

اعضای شورای عالی امنیت ملی

اعضای فعلی شورای عالی امنیت ملی، با توجه به مقام سیاسی و بر اساس شخصیت حقوقی خود عبارتند از:

حسن روحانی: (رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی امنیت ملی)

علی لاریجانی: (رئیس مجلس شورای اسلامی)

صادق لاریجانی: (رئیس قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران)

محمدباقر نوبخت: (معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور)

دربابان علی شمخانی: (دبیر شورای عالی امنیت ملی و نماینده رهبر ایران در شورا)

سعید جلیلی: (نماینده رهبر ایران در شورا)

سرلشکر محمد باقری: (رئیس ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران)

سرلشکر عطاءالله صالحی: (فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران)

سرلشکر محمدعلی جعفری: (فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی)

عبدالرضا رحمانی فضلی: (وزیر کشور و رئیس شورای امنیت کشور)

محمدجواد ظریف: (وزیر امور خارجه)

سید محمود علوی: (وزیر اطلاعات)

وزیر یا مسئول مربوط به موضوع در حال بررسی در شورا

***

اقتصاد مقاومتی معنایش این است که ما یک اقتصادی داشته باشیم که هم روند رو به رشد اقتصادی در کشور محفوظ بماند، هم آسیب‌پذیری‌اش کاهش پیدا کند. یعنی وضع اقتصادی کشور و نظام اقتصادی جوری باشد که در مقابل ترفندهای دشمنان که همیشگی و به شکلهای مختلف خواهد بود، کمتر آسیب ببیند و اختلال پیدا کند. یکی از شرایطش، استفاده از همه‌ی ظرفیتهای دولتی و مردمی است؛ هم از فکرها و اندیشه‌ها و راهکارهایی که صاحب‌نظران میدهند، استفاده کنید، هم از سرمایه‌ها استفاده شود.

***

تجویذ در لغت به معنای تکمیل، تحسین و نیکو گردانیدن است و در اصطلاح به قواعد و دستوراتی گفته می شود که به نیکو خواندن قرآن کمک می کند.

***

چرا می گوییم قرآن معجزه است؟

قرآن نسخه ی هدایت بشر است که آیات آن هم مطابق فطرت و عقل بشر و هم بر اساس منطق و استدلال میباشد به گونه ای که مفسران یکی از منابع تفسیر قرآن را عقل می دانند براهین مختلفی که در این کتاب الهی به چشم می خورد شاهد گویایی بر این مدعاست، بررسی ویژگی های قرآن و آورنده آن هر عقل سلیمی را به این حقیقت موجه می سازد که قرآن کتابی است از جانب خداوند حکیم و گفتار بشر نیست با استعانت الهی و با رعایت اختصار به پاره ای از ادله ی عقلی در این زمینه می پردازیم.

۱. تحدی یا مبارزه طلبی قرآن

قرآن دیگران را به مبارزه طلبی و همانندآوری دعوت میکند این دعوت که در اصطلاح «تحدی» نام دارد مشتعل بر قیاس و برهان است بدین گونه که «لو كان هذا الكتاب من عند غير الله لامكن الاتيان بمثله، لكن التالى باطل فالمدقم مثله»، اگر این کتاب، کلام الله نباشد پس کلام بشری است و اگر بشری باشد شما هم که بشر هستید باید بتوانید مثل آن را بیاورید، اگر شما نتوانستید مثل آن را بیاورید بشری بودنش اثبات میشود و اگر نتوانستید معلوم میشود که بشری نیست و اعجازی است که هم اثبات کننده رسالت آورنده آن و حقانیت قرآن است.

این تحدی گاهی به کل قرآن گاهی به ده سوره و گاهی به یک سوره است که گویای تخفیف برای همانندآوران است.

۲. هماهنگی آیات

از جمله ادله ی حقانیت و خدایی بودن قرآن هماهنگی و عدم اختلاف بین آیات است قرآن در این باره میفرماید: «أفلا يتدبرون القرآن ولو كان من عند غير الله لوجدوا فيه اختلافاً كثيراً» آیا در قرآن تدبر نمی کنند و اگر از جانب غیر خدا بود در آن اختلاف بسیار می یافتند قرآن طی ۲۳ نازل شده است در مکان های مختلف و در زمان های گوناگون و در حالت های مختلف، گاهی در حال سختی و صعوبت و گاهی در حال سهولت و آسانی، گاهی در جنگ و گاهی در صلح، گاه در فقر و فلاکت و گاه در پیروزی و جمع غنائم جنگی، گاهی در سفر بوده گاهی در حضر، گاهی در مکه و گاهی در مدینه، زمانی در برخورد با دشمنان و زمانی در رابطه با دوستان کتابی که در این شرایط گوناگون نازل شود و هیچ اختلافی در آن نباشد قطعاً معجزه و از جانب خداست، این آیه ی کریمه از طریق قیاسی استثنایی اعجاز و حقانیت قرآن را ثابت میکند «مقدم» این قیاس «لو كان من عند غير الله» است و «تالی» آن «لوجدوا فيه اختلافاً كثيراً».

۳. اعجاز در قلمرو لفظ و ساختار ظاهری متن

به نظر تمام ادیبان و سخن شناسان عرب، قرآن در فصاحت و بلاغت (زیبایی و رسایی) بی مانند است. ساختمان ترکیبی کلمات آن و سبک بدیع و اختصاصی آن نه سابقه داشته است و نه تقلیدپذیر ترنم و آهنگ شعر را با خود همراه دارد، بشارتش آرام بخش روان و هشدارهایش بیدارگر و غفلت زداست لکن تخیل و وزن و قافیه را بر خود نبسته است نزول قرآن مقارن با شکوفاترین عصر ادبی عرب و روزگار اوج فصاحت و بلاغت اوست.

۴. اعجاز علمی قرآن

کتاب هایی که با درون مایه ی علمی و در روند علوم تجربی و انسانی نوشته می شوند در بستر حرکت پویای دانش روز به روز مورد نقض، ابطال، تغییر و تکامل قرار می گیرند. لیکن قرآن شریف در معبر همه ی علوم، استوار و سترگ ایستاده است آکادمی ها، کالج ها و دانشگاه های توانمند دشمنان قرآن، نتوانسته آن را مورد نقض علمی قرار دهد. ما با باور به اینکه قرآن کتاب هدایت است نه کتاب ستاره شناسی یا زیست شناسی به نمود کوتاهی از پیش گویی های علمی قرآن پرداخته که نشانه ی اعجاز علمی قرآن است: ۱. حرکت زمینی؛ ۲. حرکت منظم

ماه و خورشید؛ ۳. قانون زوجیت و فراگیری آن؛ ۴. نقش کوه‌ها در اعتدال زمین؛ ۵. کمبود اکسیژن در فراسوی زمین؛ ۶. امکان پرواز؛ به فراسوی زمین؛ ۷. علمی بودن تحریم‌ها و تحلیل‌ها؛ ۸. مسئله تلفیح؛ ۹. وجود حیات در کرات دیگر؛ ۱۰. مسئله جاذبه؛ ۱۱. سقف بودن آسمان؛ ۱۲. خبر از ادوار جنین؛ ۱۳. خاموشی خورشید؛ ۱۴. نور خواندن ماه و چراغ نامیدن خورشید، اشاره به مستقل نبودن نور ماه است.

***

فصاحت و بلاغت

علمای معانی در تفسیر فصاحت و بلاغت می‌گویند: «فصاحت که گاهی توصیفی برای کلمه، و گاه توصیفی برای کلام دانسته می‌شود، عبارت است از خالی بودن کلام از حروف و کلمات ثقیل و سنگین و نامانوس و بداهنگ و ناموزون و همچنین تعبیرات رکیک و سبک و نفرت انگیز و گوش خراش و ناهماهنگ و پیچیده و گنگ و مبهم. و بلاغت عبارت است از تناسب کلام با مقتضای حال، و هماهنگی کامل با هدفی که سخن به خاطر آن گفته می‌شود».

به تعبیر دیگر فصاحت بازگشت به کیفیت الفاظ می‌کند، و بلاغت ناظر به کیفیت معنا و محتوی است یا به تعبیر دیگر فصاحت به جنبه‌های صوری و ظاهری کلام می‌نگرد، و بلاغت به جنبه‌های معنوی و محتوایی.

***

صفی الله لقب حضرت آدم(ع)

نجی الله لقب حضرت نوح(ع)

خلیل الله لقب حضرت ابراهیم(ع)

ذبیح الله لقب حضرت اسمعیل(ع)

روح الله لقب حضرت عیسی(ع)

حبیب الله لقب حضرت محمد(ص)

***

منابع فقه شافعی عبارتند از: قرآن، سنت، اجماع، قیاس

***

روزهای نهم و دهم ذی الحجه به ترتیب روز عرفه و عید قربان می‌باشد.

***

بیست جمله از رهبر انقلاب درباره ی «بسپج»

* هفته بسپج، در حقیقت فرصتی برای ارائه حرکت عظیمی است که به وسیله امام بزرگوار راحل، در این کشور پایه‌گذاری شد و این حرکت، در این منطقه اسلامی و دینی، برای دیگر ملتها هم ان‌شاءالله الگو و سرمشق خواهد شد. ۱۳۷۵/۰۸/۳۰

* سازماندهی بسپج، یکی از نوآوری‌های امام بزرگوار بود. ۱۳۸۷/۰۲/۱۴

* امروز اگر شما جلوه‌های زیبای پُرشور حضور جوانان را در صحنه‌های پُرخطر فلسطین و لبنان مشاهده می‌کنید، این الگوگیری از بسیج است. ۰۲/۰۶/۱۳۸۴

* میتوان بسیج را را بحق مکتبی‌ترین و مردمی‌ترین نیروی مقاومت جهانی نامید. ۱۳۶۲/۰۹/۰۴

* بسیج، عبارت است از مجموعه‌ای که در آن، پاکترین انسانها، فداکارترین و آماده‌به‌کارترین جوانان کشور، در راه اهداف عالی این ملت و برای به کمال رساندن و به خوشبختی نائل کردن این کشور، جمع شده‌اند. ۱۳۷۶/۰۹/۰۵

* بسیج به معنی حضور و آمادگی در همان نقطه‌ای است که اسلام و قرآن و امام زمان ارواحنا فدا و این انقلاب مقدس به آن نیازمند است؛ لذا پیوند میان بسیجیان عزیز و حضرت ولی عصر ارواحنا فدا - مهدی موعود عزیز - یک پیوند ناگسستنی و همیشگی است. ۱۳۷۸/۰۹/۰۳

* همه باید بدانند که در دوران دفاع مقدس چه معجزات عظیمی از حضور مؤمنانه و پر تلاش نیروهای بسیجی در صحنه‌های جنگ اتفاق افتاد؛ این را باید همه بدانند. ۱۳۸۷/۰۲/۱۴

* مطمئن باشید اگر حضور بسیج مستضعفین در هشت سال دفاع مقدس نبود، امروز سرنوشت کشور چیز دیگری بود. ۱۳۸۸/۰۹/۰۴

* تا بسیج هست، نظام اسلامی و جمهوری اسلامی از سوی دشمنان تهدید نخواهد شد؛ این یک رکن اساسی است. ۱۳۸۸/۰۹/۰۴

* عرصه‌ی بسیج یک عرصه‌ی عمومی است؛ نه مختص یک قشر است، نه مختص یک بخشی از بخشهای جغرافیایی کشور است، نه مختص یک زمانی دون زمان دیگری است؛ نه مختص یک عرصه‌ی دون عرصه‌ی دیگری است. در همه‌ی جاها، در همه‌ی مکانها، زمانها، عرصه‌ها و در همه‌ی قشرها، این وجود دارد. این معنای بسیج است. ۱۳۸۹/۰۴/۰۲

* بسیج دانشجویی یکی از ارزنده‌ترین یادگارهای امام راحل بزرگوار ما است. ۱۳۷۷/۰۷/۱۴

* بسیج به کیفیت بخشیدن روز افزون به خود نیازمند است و این حلقات «صالحین»، از کارهای بسیار خوب و برجسته است و در طریق همین تکمیل بسیج قرار دارد که ان‌شاءالله روز به روز باید آن را کاملتر کرد. ۱۳۹۱/۰۹/۰۱

* از جمله‌ی اساسی‌ترین کارهایی که بر عهده‌ی بسیج است و در بافت درونی هویت بسیج دخالت دارد، عبارت است از حمایت و دفاع از اصول مسلم اسلامی. ۱۳۹۰/۰۷/۲۲

* جوانی که در نیروی مقاومت بسیج به عنوان یک نیروی بسیجی، خود را خدمتگزار اهداف انقلاب و آرمانهای اسلامی می‌داند، باید چنان خود را بسازد که مثل شمعی پروانه‌ها را به دور خود جمع کند و سازندگی علمی، اخلاقی، معنوی، فکری و سیاسی داشته باشد. ۱۳۸۰/۰۸/۲۱

* اخلاص و معنویت بسیجی و ارتباط با خدا در بسیجی، یک خصوصیت عمده است. ۱۳۷۶/۰۹/۰۵

* بسیج نگاه میکند ببیند که این حرکت عمومی انقلاب و نظام از مسیر درست منحرف نشود؛ مراقب است که انحراف به وجود نیاید؛ هر جا انحرافی مشاهده شد، بسیج در مقابل آن می‌ایستد. این از جمله‌ی خصوصیات است که مربوط به بسیج است. ۱۳۹۰/۰۷/۲۲

* آنچه که برای همه‌ی ما، برای همه‌ی بسیجیان عزیز، برای جوانها در هر نقطه‌ای از این عرصه‌ی عظیم که مشغول کار هستند، باید به عنوان شاخص مطرح باشد، عبارت است از این سه عنصر: بصیرت، اخلاص، عمل پهنگام و به اندازه. این سه عنصر را همیشه با یکدیگر توأم کنید و در نظر داشته باشید. ۱۳۸۹/۰۸/۰۲

* بسیجیان در قبال پیچیدگی اوضاع توانسته‌اند در ذهن خود و فکر خود و شخصیت خود پیچیدگی ایجاد کنند و بشناسند؛ قضایای سال ۸۸ این را نشان داد. ۱۳۸۹/۰۸/۰۲

* بسیج تنها تا آن روز پیروز است که در یک دست بسیجی «قرآن» و در دست دیگرش «سلاح» باشد. ۱۳۶۲/۰۹/۰۴

* راز پیروزی مسلمین و وحشت و هراس دشمنان و معاندین از مسلمین در برافراختن پرچم قرآن است. بسیج باید مطیع مسجد، حامی مسجد، عامل به قرآن و حافظ قرآن باشد. ۱۳۶۲/۰۹/۰۴

***

غزوه و سریه

پیامبر گرامی (ص) در طی دوران زندگی خود در مدینه با مشرکان و یهودان و شورشیان بیست و هفت «غزوه» داشت. در اصطلاح سیره نویسان مسلمان به آن دسته از مجاهدتها و نبردهایی غزوه می‌گویند که فرماندهی و رهبری سپاه اسلام را پیامبر خود بر عهده می‌داشت و شخصاً همراه سپاهیان حرکت می‌کرد و با آنان نیز به مدینه باز می‌گشت. علاوه بر غزوات، پنجاه و پنج «سریه» نیز به امر آن حضرت صورت گرفت. مقصود از سریه نبردهایی است که در آنها بخشی از سپاه اسلام برای سرکوبی شورشیان و توطئه‌گران از مدینه حرکت می‌کرد و فرماندهی لشکر به عهده یکی از افراد برجسته‌ی سپاه اسلام واگذار می‌شد.

***

عامُ الحُزن به معنای سال غم و اندوه، بر اساس نقل مشهور دهمین سال بعثت است که در آن وفات حضرت خدیجه (س) همسر پیامبر (ص) و ابوطالب عموی پیامبر (ص) روی داد. نام‌گذاری این سال به عام الحزن به پیامبر (ص) نسبت داده شده که بیانگر جایگاه و مقام این دو شخصیت در نزد ایشان است. در همین سال بود که محاصره‌ی مسلمانان در شعب ابی طالب پایان یافت.

***

اولین نماز جمعه در صدر اسلام

در بعضی از روایات اسلامی آمده است اولین جمعه‌ای که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) با اصحابش تشکیل دادند، هنگامی بود که به مدینه هجرت کرده، وارد مدینه شد، و آن روز، روز دوشنبه دوازدهم ربیع الاول هنگام ظهر بود، حضرت، چهار روز در «قبا» ماندند و مسجد قبا را بنیان نهادند، سپس روز جمعه به سوی مدینه حرکت کردند (فاصله‌ی میان قبا و مدینه بسیار کم است و امروز قبا یکی از محله‌های داخل مدینه است) و به هنگام نماز جمعه به محله‌ی «بنی سالم» رسید، و مراسم نماز جمعه را در آنجا برپا داشت، و این اولین جمعه‌ای بود که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) در اسلام بجا آورد، خطبه‌ای هم در این نماز جمعه خواند که اولین خطبه‌ی حضرت در مدینه بود.

***

حَجَّةُ الْوِدَاع، تنها حج پیامبر اکرم (ص) بعد از اسلام. رسول اکرم (ص) پس از هجرت به مدینه، سه بار برای عمره به مکه رفت، اما به گفته مورخان و محدثان، فقط یک بار در مراسم حج حضور یافت و آن چند ماه پیش از وفاتش بود. از آنجا که این حج در آخرین سال عمر آن حضرت (ص) واقع شد و پیامبر در آن با مسلمانان وداع کرد، به حَجَّةُ الْوِدَاع (حج خداحافظی) مشهور است. بنابر باور شیعه، پیامبر (ص) در بازگشت از این سفر، در غدیر خم، به دستور خداوند امامت و ولایت امیرالمؤمنین امام علی (ع) را به صورت عمومی اعلام کرد و از مردم بر این امر، بیعت گرفت؛ بدین رو این حج، برای شیعیان اهمیتی ویژه دارد.

خلفای راشدین

دوره ی خلفای راشدین به دوره ی سی ساله ی خلافت حضرت ابوبکر صدیق (رضی الله عنه) تا شهادت امام علی (ع) گفت می شود. خلفای راشدین به ترتیب عبارتند از حضرت ابوبکر صدیق (رضی الله عنه)، حضرت عمر بن خطاب (رضی الله عنه)، حضرت عثمان بن عفان (رضی الله عنه) و حضرت علی بن ابی طالب (کرم الله وجهه).

***

صحابه و تابعین

- ۱- سعید بن مسیب گوید: صحابی کسی است که یکی دو سال با پیامبر خدا (ص) بوده و در یکی دو جنگ با او شرکت داشته است.
  - ۲- واقدی گوید: عالمان را دیده‌ام که می‌گویند هر کس رسول خدا (ص) را دیده و مسلمان شده و دین را در یافته و پسندیده است، در نظر ما صحابی است، هر چند به مدت ساعتی از یک روز باشد، لیکن صحابه بر اساس سابقه ی در اسلام طبقات مختلفی دارند.
  - ۳- احمد بن حنبل گوید: اصحاب پیامبر خدا (ص) کسی است که یک ماه یا یک روز، یا یک ساعت با او هم‌نشینی داشته یا او را دیده است.
  - ۴- بخاری گوید: هر کس با پیامبر خدا (ص) هم‌نشینی کرده یا او را دیده است، از اصحاب اوست.
- تابعی هم کسی است که پیامبر (ص) را ندیده، ولی صحابه‌ای که آن حضرت را دیده‌اند، دیده است.

***

بیعت عقبه، به بیعت مردم یثرب با رسول خدا (ص)، پیش از هجرت آن حضرت اشاره دارد. دو بیعت بین مردم مدینه و پیامبر اکرم (ص) انجام شد که اولی در سال دوازدهم و دومی در سال سیزدهم بعثت بود و هر دو به بیعت عقبه معروف است. بعضی بیعت اول را بیعت النساء و بیعت دوم را بیعت الحرب نامیده‌اند ولی بیشتر مورخان بیعت نساء را پس از فتح مکه دانسته‌اند. این دو بیعت، مقدمه ی هجرت پیامبر (ص) و مسلمانان از مکه به مدینه را فراهم نمود.

***

سنه الوفود یا عام الوفود، سال نهم پس از هجرت که در این سال، بعد از فتح مکه، هیئت‌های بسیاری به نمایندگی از قبیله‌های مختلف به مدینه نزد پیامبر (ص) آمدند و اظهار اسلام و تبعیت کردند و پیامبر نیز با لطف و محبت و توجه، آنان را پذیرفت.

قرآن کریم، در آیه ی اول سوره اسراء، اعلام نموده که پیامبر اکرم (ص) به صورت اعجاز آمیزی، فاصله طولانی میان مسجد الحرام و مکه را تا بیت المقدس و مسجد الاقصی؛ با یاری خداوند طی یک شب پیموده که این مسافرتشان، زمینه ای برای مسافرتی طولانی تر؛ یعنی گردش در آسمان ها و دیدن آیات و نشانه های الهی گشته است. بخش دوم این مسافرت نیز در آیات اولیه سوره نجم به تصویر کشیده شده است.

با این وجود، باید دانست که در قرآن کریم از واژه ی "معراج" استفاده نشده، بلکه در روایات و تفاسیر آیات فوق، این شب، به "لیلۃ المعراج" یا شب معراج نامیده شده است.

***

اصحاب صفه، گروهی از صحابه ی فقیر بودند که در سکوی سر پوشیده ای به نام «صفه» در مسجد پیامبر (ص) سکونت داشتند. در برخی تفاسیر آمده است که اهل صفه ابتدا در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله زندگی می کردند، ولی از آن رو که سکونت در آنجا با شأن مسجد سازگار نبود، دستور داده شد که به صفه - که در بیرون مسجد قرار داشت - منتقل شوند.

مبدأ تاریخ مسلمانان

بعد از بعثت پیامبر اسلام (ص) و تا مدت ها که محدوده ی جغرافیای اسلام، محدود به قسمتی از شبه جزیره ی عربستان بود، و به علت ارتباط های مختصر مسلمانان، و کم بودن وقایع مهم عمومی، نبود تاریخ به معنای نبودن مبدأ برای دانستن زمان و مقایسه ی زمانی وقوع رویدادها، مشکلی ایجاد نمی کرد. حضرت عمر(رضی الله عنه) بعد از هجرت پیامبر(ص)، اصحاب پیامبر (ص) را در جلسه شورا جمع می کند تا با آنان درباره ی این مشکل مشورت کند. پیشنهاد امام علی (ع) در این شورا، آن بود که مبدأ تاریخ مسلمانان، هجرت پیامبر اکرم(ص) از مکه به مدینه باشد، نظری که به تأیید حضرت عمر(رضی الله عنه) و به اتفاق اعضای شورای خلافت تصویب شد.

***

مشهورترین القاب پیامبر(ص) عبارتند از: رسول الله، خاتم الانبیا، مصطفی، حبیب الله، امین

مشهورترین کنیه ی پیامبر(ص) ابوالقاسم می باشد.

***

قرآن کریم دارای ۱۱۴ سوره، ۶۲۳۶ آیه، ۱۲۰ حزب و ۳۰ جزء می باشد که هر جزء آن دارای ۴ حزب است.

سوره ی یاسین به قلب قرآن، سوره ی الرحمن به عروس قرآن و سوره ی حمد به مادر قرآن معروف است.

***

آیت الکرسی

آیه ی ۲۵۵ سوره ی بقره و به روایتی آیات ۲۵۵ تا ۲۵۷ سوره ی بقره به آیت الکرسی معروف است.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ (۲۵۵)
لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (۲۵۶)
اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (۲۵۷)

در قرآن کریم آیاتی که بر پیامبر اسلام نازل می شد دارای علت و سببی بود که به اذن خداوند توسط فرشتگان برای رسول اکرم(ص) فرستاده می شد که در مجموع به آنها شأن نزول می گویند، و سبب نزول آیت الکرسی در سوره ی بقره احتمالاً این بوده که قوم یهود معتقد بودند که خداوند تبارک و تعالی پس از خلقت آفرینش آسمانها و زمین و... خسته شده و برای رفع خستگی روی کرسی نشست که آیه ی مبارک آیت الکرسی بر رد عقاید منحرف کننده قوم یهود نازل شد.

رسول اکرم(ص) در هنگام خواندن آیت الکرسی به عربی تبسم می کردند و می فرمودند: آیت الکرسی گنج بزرگ و رحمانی است که زیر عرش (همان کرسی) به من نازل شد و نیز در روایت آمده است که هنگام نزول آیت الکرسی هزار فرشته تا رسیدن به حضرت رسول اکرم(ص) این آیه ی مبارک و عظیم را همراهی می کرد.

آیت الکرسی منشأ خیر و برکتی است که خداوند تبارک و تعالی توسط رسول اکرم(ص) در سوره ی مبارک بقره به انسان عطا فرموده است و خداوند می فرماید: این آیه ی عظیم الشان و با برکت را به بندگان هدیه می کنم و به همین دلیل است که پیغمبر عزیز ما به پیروانش توصیه می کند که آیت الکرسی را مورد توجه خاص قرار دهند و تلاوت کنند تا از منشأ خیر و برکت آن بهره گیرند.

***

- طولانی ترین سوره ی قرآن سوره بقره شامل ۲۸۶ آیه و کوتاهترین سوره ی قرآن سوره ی کوثر و شامل ۳ آیه می باشد.

- اسامی دیگر قرآن که دارای شهرت بیشتری می باشند عبارتند از: فرقان، کتاب، ذکر و تنزیل.

***

نزول قرآن

قرآن به دو صورت بر پیامبر نازل شد: ۱- تدریجی ۲- دفعی و یکباره

نزول تدریجی قرآن در مدت ۲۳ سال بر پیامبر(ص) نازل شد و در شب قدر قرآن به یکباره بر پیامبر نازل گشت.

اولین سوره ی که بر پیامبر نازل گشت سوره ی علق و آخرین سوره ای که بر پیامبر نازل گشت سوره ی نصر می باشد.

***

سوره ی نوبه در قرآن بسم الله ندارد و سوره ی نمل در قرآن دو بسم الله دارد.

از آنجا که سوره ی توبه، یک روش محکم و سخت را در مقابل دشمنان پیمان شکن و اظهار برائت و بیزاری از آنان و اعلام جنگ با آنان، در پیش گرفته است، و روشنگر خشم خداوند نسبت به این گروه است، با "بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ" که نشانه ی صلح و دوستی و محبت و بیان کننده ی صفت رحمانیت و رحیمیت خدا است، تناسب ندارد و به همین جهت با "بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ" شروع نشده است. حضرت علی (ع) در این مورد می فرماید: علت نیامدن بسم الله آن است که: «بسم الله برای امان و رحمت است ولی سوره ی برائت برای برداشته شدن امان، نازل شده است».

این که چرا در سوره ی نمل دو بار «بسم الله الرحمن الرحيم» آمده است، روشن است. یکبار به خاطر ابتدای سوره است، چرا که اساساً این آیه مستقل است و تفسیرش در هر سوره به آیه ی بعد آن مرتبط می گردد، لذا گفته اند: «بسم الله الرحمن الرحيم * الحمد لله»، بسیار متفاوت است با «بسم الله الرحمن الرحيم * قل هو الله». سوره ی النمل نیز با «بسم الله الرحمن الرحيم * طس تلك آيات القرآن و کتاب مبين» آغاز می شود. اما تکرار این آیه در سوره النمل به خاطر همان ذکر نامه ی سلیمان به بلقیس است که با بسم الله الرحمن الرحيم آغاز شده است. بنا بر این اوصاف در قرآن کریم ۱۱۴ بسم الله وجود دارد.

***

- دو سوره ای که در نماز جمعه خوانده می شوند عبارتند از: سوره ی جمعه و سوره ی منافقون

- سوره های کافرون، اخلاص، فلق و ناس به چهار قل معروفند.

***

- برای اولین بار در زمان حضرت ابوبکر(رضی الله عنه) قرآن جمع اوری و به صورت یک کتاب درآمد که علت آن هم به شهادت رسیدن

هفتاد نفر از حافظان قرآن و جلوگیری از دستبرد و تحریف و تغییر بود.

- اولین کسی که قرآن را تجوید و اعراب گذاری کرد حضرت علی(ع) بود.

***

سوره های مکی به سوره هایی گفته می شود که ۱۳ سال اول بعثت و قبل از هجرت پیامبر از مکه به مدینه نازل شده است. خصوصیات کلی

و قطعی این سوره ها عبارتند از:

۱- هر سوره ای که در آن "سجده" وجود دارد.

۲- هر سوره ای که در آن لفظ "کلاً" به کار رفته است.

۳- هر سوره ای که در آن "یا ایها الناس" و "یا ایها الذین آمنوا" دیده نمی شود مگر سوره ی حج.
۴- هر سوره ای که در آن قصص انبیا و ملل گذشته آمده است به جز سوره ی بقره.
۵- هر سوره ای که در آن داستان آدم و ابلیس آمده است به جز سوره ی بقره.
۶- هر سوره ای که با حروف مقطعه آغاز شده است جز سوره های بقره و آل عمران.
سوره های مدنی به سوره هایی گفته می شود که پس از هجرت پیامبر به مدینه نازل شده است. خصوصیات کلی و قطعی این سوره ها عبارتند از:

- ۱- هر سوره ای که در آن فرمان جهاد دیده می شود.
- ۲- سوره هایی که در آنها احکام، حدود، فرائض و حقوق، قوانین مدنی، اجتماعی و سیاسی گزارش شده است.
- ۳- هر سوره ای که در آنها از منافقین یاد شده است.
- ۴- مجادله با اهل کتاب و دعوت آنها به عدم تعصب در دینشان.

***

-اسامی دیگر سوره ی حمد عبارتند از: فاتحه الکتاب، ام الکتاب، فاتحه القرآن، ام القرآن
-اسامی دیگر سوره ی بقره عبارتند از: فسطاط القرآن (خیمه ی قرآن)، سنام القرآن (کوهان قرآن) و الفردوس.

***

-سوره های بقره و آل عمران در قرآن به زهراوان معروف می باشند.
-سبع طوال منظور هفت سوره ی طولانی قرآن می باشند که عبارتند از: سوره های بقره، آل عمران، نساء، مائده، انعام، اعراف و سوره انفال همراه با سوره ی توبه.

- سوره های فلق و ناس به معوذتین معروفند.
- سوره های سجده، فصلت، نجم و علق به عزائم معروفند.
- سوره های شعراء، نمل و قصص به طواسبین معروفند.
- سوره های انفال و توبه (برائت) به قرینتین معروفند.
- در قرآن ۲۹ سوره با حروف مقطعه مانند الم، الر و امثالشان شروع می شوند.
- سوره های تنزیل، سجده، نجم و علق در قرآن دارای سجده ی واجب هستند.
- اولین سوره ی قرآن سوره ی حمد و آخرین سوره ی قرآن سوره ی ناس می باشد.
- اولین سوره ای که بعد از هجرت پیامبر(ص) به مدینه نازل شد سوره ی بقره می باشد.
- طولانی ترین آیه ی قرآن، آیه ی ۲۸۲ سوره ی بقره می باشد.
- داستان حضرت یوسف(ع) در قرآن به احسن القصص معروف می باشد.
- سوره ی کوثر درباره ی زن نمونه ی اسلام حضرت فاطمه(س) است.
- قرآن کریم اصحاب کهف را جوانمردان می نامد و به روایت قرآن آنها ۳۰۹ سال در غار به خواب فرو رفته بودند.
- سوره ی فیل به داستان مشهور دوره ی تولد پیامبر(ص) اشاره دارد.
- ۹۰ سوره ی قرآن شامل سوره های مکی و ۲۴ سوره ی آن شامل سوره های مدنی می باشد.

***

- حضرت امام خمینی(ره) از تسخیر لانه ی جاسوسی آمریکا در تاریخ ۱۳ آبان ۱۳۵۸ به نام انقلاب دوم یاد کردند.
- تشکیل بسیج مستضعفین به فرمان حضرت امام خمینی(ره) در تاریخ ۵ آذر ۱۳۵۸ بود.
- تشکیل نهضت سوادآموزی به فرمان حضرت امام خمینی(ره) در تاریخ ۷ دی ۱۳۵۸ بود.
- تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به فرمان حضرت امام خمینی(ره) و در تاریخ ۱۹ آذر ۱۳۶۳ بود.
- حضرت امام خمینی(ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۴ خرداد ۱۳۶۸ رحلت فرمودند.
- قطع روابط سیاسی ایران با آمریکا در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۵۹ رخ داد.
- ورود اولین گروه آزادگان به میهن اسلامی در تاریخ ۲۶ مرداد ۱۳۶۹ بود.
- خرمشهر در تاریخ ۳ آبان ۱۳۵۹ به اشغال ناجوانمردانه ی ارتش بعث عراق درآمد.

-فتح خرمشهر در عملیات بیت المقدس و در تاریخ ۳ خرداد ۱۳۶۱ به وقوع پیوست. عملیات بیت المقدس همزمان با میلاد حضرت علی(ع) در روز ۱۳ رجب و با رمز یا علی بن ابیطالب(ع) شروع آغاز شد که جمعاً ۲۵ روز به طول انجامید.
-شکست حصر آبادان در عملیات ثامن الائمه(ع) که در تاریخ ۵ مهر ۱۳۶۰ با رمز نصر من الله و فتح قریب آغاز شد نقطه عطف تاریخ جنگ تحمیلی به شمار می آید.

***

شهیدای محراب

اولین شهید محراب به دست منافقین آیت الله قاضی طباطبایی بود.
دومین شهید محراب به دست منافقین آیت الله مدنی بود.
سومین شهید محراب به دست منافقین آیت الله دستغیب بود.
چهارمین شهید محراب به دست منافقین آیت الله صدوقی بود.
پنجمین شهید محراب به دست منافقین آیت الله اشرفی اصفهانی بود.

***

انامی شهیدای هسته ای جمهوری اسلامی ایران:

۱- شهید مسعود علیمحمدی ۲- شهید مجید شهریار ۳- شهید داریوش رضایی نژاد ۴- شهید مصطفی احمدی روشن ۵- شهید رضا قشقایی

***

-جمعیت فداییان اسلام را شهید نواب صفوی پایه گذاری کرد.
-حوزه ی علمیه ی قم را حاج شیخ عبدالکریم حائری تأسیس کرد.
-سرسخت ترین مخالف امتیاز تنباکو سید جمال الدین اد آبادی بود. میرزای شیرازی هم حکم تحریم تنباکو را صادر کرد.

***

کاپیتولاسیون مصونیت قضایی و سیاسی را به اتباع و مستشاران آمریکایی در ایران واگذار می کرد. عامل تصویب این قانون حسنعلی منصور نخست وزیر وقت می باشد که توسط محمد بخارایی از اعضای جمعیت مؤتلفه ی اسلامی ترور شد.

***

لایحه ی انجمنهای ایالتی و ولایتی بخشی از اصلاحات مورد نظر شاه و آمریکا بود که نمودهای ضد دینی صریح و روشنی داشت. در مهر ماه ۱۳۴۱، رژیم شاه با تصور خلأ اقتدار مذهبی تصویب نامه ی انجمنهای ایالتی و ولایتی را با شرایط جدید اعلام کرد. اسدالله علم (نخست وزیر وقت) امور اجرا آن شد. در مصوبه ی دولت علم، از شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان، قید اسلام حذف، و به جای سوگند به قرآن نیز سوگند به کتاب آسمانی قید شده بود و به زنان هم حق انتخاب شدن و انتخاب کردن داده شده بود.

***

انقلاب سفید یا انقلاب شاه و مردم نام یک سلسله تغییرات اقتصادی و اجتماعی شامل اصول نوزده گانه است که در دوره ی سلطنت محمدرضا شاه پهلوی و با یاری نخست وزیران وقت علی امینی، اسدالله علم، حسنعلی منصور و امیرعباس هویدا در ایران به تحقق پیوست. انقلاب سفید در مرحله ی نخست، پیشنهادی شامل شش اصل بود که محمدرضا پهلوی در کنگره ی ملی کشاورزان در تهران و در تاریخ ۲۱ دی ماه ۱۳۴۱ خورشیدی خبر اصلاحات و رفراندم را برای قبول یا رد آن به کشاورزان و عموم مردم ارائه داد. پس از آن و در تاریخ ۶ بهمن ۱۳۴۱ عموم مردم نیز در یک همه پرسی سراسری به اصلاحات، رأی مثبت داده شد.

***

قیام پانزده خرداد ۱۳۴۲ مجموعه وقایعی است که در پی بازداشت امام خمینی(ره) در انتقاد به لایحه ی انجمنهای ایالتی و ولایتی و انقلاب سفید منجر به تظاهرات در تهران و قم علیه دولت اسدالله علم شد. این تظاهرات با دستور شاه و توسط ارتش، با سرکوبی خونین پایان یافت. امام خمینی(ره) قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ را به عنوان نقطه ی عطف در آغاز انقلاب اسلامی می شمارند.

***

کودتای ۲۸ مرداد کودتایی است که با طرح و حمایت مالی و اجرایی سازمان اطلاعات مخفی بریتانیا و آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا و با همراهی ارتش شاه، بر ضد دولت محمد مصدق در مرداد ۱۳۳۲ به انجام رسید. در پی موفقیت کودتا و سقوط دولت مصدق، سرلشکر فضل الله زاهدی عهده دار تشکیل کابینه جدید شد. رابطه ی سرد مصدق با آیت الله کاشانی نقش مهمی در سقوط وی ایفا کرد.

ملی شدن صنعت نفت

قانون ملی شدن صنعت نفت در واقع پیشنهادی بود که به امضای همه ی اعضای کمیسیون نفت در مجلس شورای ملی ایران در ۱۷ اسفند ۱۳۲۹ به مجلس ارائه شد.

کمیسیون نفت، کمیسیونی بود که در اول تیرماه ۱۳۲۹ در دوره ی شانزدهم مجلس شورای ملی ایران برای رسیدگی به لایحه ی نفت (معروف به لایحه ی گس-گلشائیان) تشکیل شد. همین کمیسیون پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت را در اسفند ۱۳۲۹ به مجلس ارائه داد. سرانجام با تلاش های دکتر مصدق و همراهان وی، ماده ی واحده ی ملی شدن صنعت نفت در روز ۲۴ اسفند ماه سال ۱۳۲۹ در مجلس شورای ملی مطرح و در روز ۲۹ اسفندماه همان سال به تصویب رسید.

***

قیام ۱۷ شهریور

واقعه ی ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ معروف به «جمعه ی سیاه» که در آن تظاهرات مخالفین و انقلابیون در محلات جنوب تهران و همچنین خیابان ژاله، منجر به سرکوب خونین تظاهرکنندگان توسط نیروهای نظامی ارتش شاه شد. واقعه ای که مردم دلیر و شجاع، جوانان غیور و با ایمان، مرد و زن، و پیر و جوان، همه و همه در این روز چون سیلی خروشان به خیابان ها جاری گشته و بر ضد رژیم پهلوی شعار دادند و مخالفت آشکار خود را اعلام داشتند. آنان در حمایت از امام، از جانشان گذشتند تا مردم ایران پیروز و سربلند باشند و در نهایت وقوع انقلاب اسلامی را رقم بزنند.

***

روز جمهوری اسلامی

۱۲ فروردین ۱۳۵۸ یکی از روزهای تاریخی و مهم ایران اسلامی است، در این روز با رأی اکثریت قاطع مردم، نظام سیاسی کشور پس از ۲۵۰۰ سال از نظام سلطنتی به نظام جمهوری اسلامی و حکومت مردمی تغییر یافت.

در ۱۲ فروردین ثمره ی مبارزات ضد سلطنتی و طاغوتی و شعار استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی ملت ایران به بار نشست و نظام جمهوری اسلامی ایران استقرار یافت.

در این روز ملت ایران با رأی ۹۸/۲ درصدی خود ساختار سیاسی، اجتماعی ایران را تغییر داد و جمهوری اسلامی مستقر شد. به همین سبب این روز مبارک از آن پس روز «جمهوری اسلامی» نام گرفت.

***

تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۵۸ توسط مجلس خبرگان قانون اساسی در ۱۷۵ اصل تصویب شده که همان سال به همه پرسی گذاشته شد و در تاریخ ۱۲ آذر ۱۳۵۸ به تصویب رسید.

***

فرار شاه

فرار محمدرضا شاه در ۲۶ دی ماه ۱۳۵۷، دومین فرار او از ایران بود؛ در فرار اول، آمریکا با کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ مهره ی دست نشانده خود را به کرسی حکومت بازگرداند اما در سال ۵۷ دیگر نه جامعه پذیرای سلطنت بود و نه شاه توان رویارویی با موج خروشان انقلابیونی را داشت که به رهبری حضرت امام خمینی (ره) خواستار برپایی نظام سیاسی نوینی بر مبنای احکام و قوانین اسلامی بودند و فرار شاه آغاز فصلی جدید در حیات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی جامعه ایرانی بود.

***

حوادث دوازدهم تا بیست و دوم بهمن ماه سال ۱۳۵۷

۱۲ بهمن ۱۳۵۷

در این روز، پس از سال ها که از هجران امام می گذشت و پس از انتظاری سرخ و طاقت سوز، امام پس از ۱۵ سال تبعید با هواپیمای ۷۴۷ شرکت هواپیمایی فرانسه در میان استقبال گرم عاشقان وفادار خویش بر خاک وطن قدم نهاد. آن روز مریدان آرزومند و امیدوار؛ این گونه سرودند:

ای نور چشم ملت ایران خوش آمدی
ای یوسف عزیز به کنعان خوش آمدی
دیدیدی که چشم مردم ایران سپید گشت
یعقوب وار، در غم هجران خوش آمدی

تهران، آن روز شاهد بزرگترین استقبال تاریخ بود. جمعیتی پنج میلیونی که در طی روزهای گذشته مشتاقانه از شهرستان ها به تهران آمده بودند، در مسیری ۳۳ کیلومتری در پیش قدم های مبارک امام، گل های سرخ و اشک های شوق فرو ریختند.

۱۹ بهمن ۱۳۵۷

در این روز پرسنل سرافراز نیروی هوایی در برابر امام(ره) رژه رفتند و با فریادهای افتخارآمیز «ما قطره ای از ارتش توایم خمینی»، وفاداری خود را به امام و امت انقلابی اعلام کردند.

۲۱ بهمن ۱۳۵۷

در این روز، دشمن کوردل که در تدارک توطئه ی خائنه ی کودتا برای درهم کوبیدن انقلاب بود، ساعات منع عبور و مرور را از چهار و نیم بعدازظهر تا ساعت دوازده روز بعداعلام کرد. رهبر خردمند انقلاب، حضرت امام خمینی(ره)، به مردم دستور دادند که به اعلامیه ی حکومت نظامی واقعی نهنند، و تا پیروزی نهایی، همچون روزهای قبل به خیابان ها بریزند. جنگ خونین گارد شاهنشاهی با نیروی هوایی آغاز شد و مردم مسلح به یاری افراد نیروی هوایی شتافتند.

۲۲ بهمن ۱۳۵۷

در این روز، سقوط نظام ۲۵۰۰ ساله ی استبداد و پایان شب سیاه ستم تحقق یافت و نغمه ی دل انگیز «در بهار آزادی، جای شهدا خالی» همه جا طنین انداز شد. «در این روز، امام امت، شرنگ مرگ به کام شاهان ریخت، سلطه را به قبرستان سلطنت سپرد و کنگره های قصر استکبار را ویران کرد. در این روز، نفس های سبز بهاری در تنمان جاری شد. «۲۲ بهمن، ستم نابود شد، پلیدی رفت و تباهی و سیاهی رخت بر بست. در ۲۲ بهمن، شادی و سرور به خانه ها آمد، استقلال نصیب ما شد، و نور جمهوری اسلامی دمید. در ۲۲ بهمن، باغچه هامان گل داد، دلهامان شادمان شد و مردم ما جشن پیروزی بر پا کردند. در این روز، ما به همه ی خیرها، امیدها و خوبی ها نایل شدیم. این جشن بی بدیل بر همگان خجسته باد.

***

شورای انقلاب

روز ۲۲ دی ۱۳۵۷، شورای انقلاب به فرمان امام خمینی تشکیل شد. این شورا که ایده ی شکل گیری آن آذرماه ۱۳۵۷ در جریان سفر شهید مطهری به پاریس با امام مطرح شد، اساسی ترین رکن قدرت سیاسی و اجرایی انقلابیون محسوب می شد. با دستور امام، این شورا تشکیل گردید و اعضای آن انتخاب شدند.

از مهم ترین فعالیت های شورای انقلاب در طول حیات آن علاوه بر پیشنهاد مهندس بازرگان به عنوان نخست وزیر دولت موقت، می توان به تصویب اساسنامه ی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ملی شدن بانکها، سامان بخشیدن به دادگاه های انقلاب، برگزاری همه پرسی نظام جمهوری اسلامی، بررسی پیش نویس قانون اساسی، تصویب قانون شوراهای محلی، ملی شدن صنایع بزرگ، تصویب آیین نامه مجلس خبرگان و برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و مجلس اشاره کرد.

***

سپاه پاسداران

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در نخستین روزهای پس از انقلاب ایران در سال ۱۳۵۷ به فرمان امام خمینی(ره) تشکیل شد. امام در دوم اردیبهشت سال ۱۳۵۸ طی فرمانی به شورای انقلاب اسلامی رسماً تأسیس این نهاد را اعلام کرد و شورای انقلاب با تأسیس شورای فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، گام اساسی را در جهت سازماندهی این نهاد برداشت. هدف از تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نگهداری از انقلاب و دستاوردهای آن و کوشش در راه تحقق آرمان های الهی و گسترش حاکمیت قانون خداست. تقویت توان دفاعی جمهوری اسلامی از راه همکاری با دیگر نیروهای مسلح و آموزش نظامی، از دیگر اهداف تشکیل این نهاد شمرده می شود.

***

بنیاد شهید

بر اساس فرمان مورخ ۲۲ اسفند ۱۳۵۸ حضرت امام خمینی (ره) به منظور تجلیل و تکریم از شهدا و جانبازان و ایثارگران و خانواده‌های مکرّم آنان بنیاد شهید انقلاب اسلامی تشکیل شده است.

پس از خاتمه جنگ تحمیلی در سال ۱۳۶۷ به منظور رسیدگی شایسته به امور جانبازان مسئولیت اداره‌ی امور جانبازان که تا آن زمان تحت پوشش بنیاد شهید بودند با فرمان حضرت امام خمینی (ره) بر عهده‌ی بنیاد مستضعفان قرار گرفت و نام این نهاد به بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی تغییر یافت.

در سال ۱۳۶۹ همزمان با بازگشت آزادگان عزیز به آغوش میهن اسلامی ستاد رسیدگی به امور آزادگان زیر نظر ریاست جمهوری تأسیس و امور مربوط به رسیدگی به خانواده‌های این عزیزان که تا آن زمان تحت پوشش بنیاد شهید بودند به این ستاد واگذار شد.

پس از درخواست مسئولان نهادهای ایثارگری و بر اساس فرمان مقام معظم رهبری و طبق مصوبه شورای عالی اداری در تاریخ ۸۳/۲/۱۹ تجمیع نهادهای ایثارگری در ساختاری یکپارچه در بدنه‌ی دولت به تصویب رسید و به این ترتیب بنیاد شهید و امور ایثارگران شکل گرفت.

***

انقلاب فرهنگی

سالروز اعلام انقلاب فرهنگی مصادف با ۲ اردیبهشت سال ۱۳۵۹ هجری شمسی می‌باشد.

به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی، نیاز به تحول عمیق در فرهنگ‌های وارداتی در جامعه و خصوصاً در نظام آموزشی و فرهنگی کشور احساس می‌شد؛ چرا که نظام آموزش کشور که پایه فرهنگ جامعه می‌باشد، تحت سلطه‌ی استعمار پایه‌ریزی شده بود و تأمین‌کننده‌ی نیازهای اساسی جامعه‌ی اسلامی و مبتنی بر فرهنگ اسلامی نبود.

عمده‌ترین اهداف انقلاب فرهنگی، تجدید نظر در نظام آموزش و ساختار دانشگاه‌ها و متحول ساختن آن متناسب با نیازهای کشور و تأمین استقلال سیاسی، اقتصادی و رهایی از وابستگی به شرق و غرب و نیز تصفیه‌ی دانشگاه‌ها از عناصر وابسته به استعمارگران و ابرقدرت‌ها و به‌طور کلی از عناصر ضد انقلاب بود.

***

جنگ تحمیلی

۳۱ شهریور ۱۳۵۹ با حمله‌ی هوایی عراق به چند فرودگاه ایران و تعرض زمینی همزمان ارتش بعث به شهرهای غرب و جنوب ایران، جنگ ۸ ساله‌ی حکومت صدام حسین علیه ایران آغاز شد. این جنگ ۱۹ ماه پس از پیروزی انقلاب اسلامی و چند روز پس از آن اتفاق افتاد که صدام پیمان الجزایر را در برابر دوربین‌های تلویزیون بغداد پاره کرد. صدام در نطقی با تأکید بر مالکیت مطلق کشورش بر اروند رود (که وی آن را شط‌العرب نامید) و ادعای تعلق جزایر ایران به «اعراب» جنگ را در زمین، هوا و دریا علیه ایران آغاز کرد.

در نیمه‌ی اول دهه ۱۳۶۰ ش. روزنامه‌ها و رسانه‌های ارتباط جمعی آمریکا و اروپا مملو از مقالات و گزارشهایی بود که در آنها، به اهداف و نقشه‌های مقامات عراقی در به راه انداختن جنگ و علت حمایت کشورهای غرب و شرق از آنها اشاره شده بود. در این مقالات در توصیف اهداف جنگ به سرکوب بنیادگرایی در منطقه، توقف صدور انقلاب اسلامی، کاستن از خطر بالقوه برای حکومت صهیونیستی، رفع نگرانی دولت‌های عرب خلیج فارس از قدرت ایران و ... اشاره شده بود.

در این جنگ آمریکایی‌ها سهم خود را در یاری رساندن به ماشین جنگی صدام و دشمنی با جمهوری اسلامی ایران ایفا کردند: در اسفند ۱۳۶۰، نام عراق از فهرست کشورهای که واشنگتن از آنها به عنوان «طرفداران تروریسم» یاد می‌کرد خارج شد و در آذر ۱۳۶۳، آمریکا به

تحریم سیاسی عراق خاتمه داد و روابط سیاسی با این کشور را برقرار کرد. آمریکایی‌ها در موارد متعددی هماهنگ با صدام و به طور مستقیم وارد جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران شدند. حمله به پایانه‌ها و چاه‌های نفتی ایران در خلیج فارس و ساقط کردن هواپیمای مسافری ایرباس ایران بر فراز این منطقه و کشتار ۳۰۰ مسافر و خدمه آن، دو نمونه از این حملات بود. این حوادث در حالی رخ می‌داد که ایران مورد تحریم تسلیحاتی قرار داشت و این تحریم با شدت اعمال می‌شد.

«خاویر پرز دکوئته‌یار» - دبیر کل وقت سازمان ملل - در خاتمه ی جنگ، با انتشار بیانیه‌ای رسماً از عراق به عنوان «شروع کننده ی جنگ» نام برد. این بیانیه نیز سندی از مجموعه اسناد حقانیت جمهوری اسلامی ایران در جنگ بود. در خلال این جنگ هیأت‌های متعدد صلح از سوی سازمان ملل، سازمان کنفرانس اسلامی، اتحادیه ی عرب و جنبش عدم تعهد برای میانجی‌گیری به تهران و بغداد سفر کردند که غالباً داوری آنها به دلیل آن که فاقد اصل بیطرفی و گاهی عاری از عدالت و صداقت بود، به نتیجه‌ای نرسید. قطعنامه‌های منتشره از سوی شورای امنیت سازمان ملل نیز به استثنای قطعنامه هفتم - قطعنامه ی ۵۹۸ - که در تیر ۱۳۶۶ به تصویب رسید، غالباً جانب انصاف و عدالت را رعایت نکرده بود.

قطعنامه ی ۵۹۸ نیز عاری از اشکال نبود اما نسبت به سایر قطعنامه‌های منتشره، مواضع بیطرفانه‌تری داشت و جمهوری اسلامی ایران علیرغم بی‌میلی اولیه سرانجام در ۲۷ تیر ۱۳۶۷ آن را رسماً پذیرفت. روز ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ از سوی سازمان ملل آتش بس اعلام شد و به تدریج آتش جنگ در جبهه‌ها خاموش گردید.

ایمان و اعتقاد راسخ رزمندگان ایران به حقانیت انقلاب اسلامی و موج عظیم مردمی که در قالب «بسیج» برای دفاع از کيان نظام جمهوری اسلامی ایران طی ۸ سال دائماً حضور خود را در جبهه حفظ کردند، بزرگترین سرمایه انقلاب و نظام بود و مهمترین نقش را در توقف ماشین جنگی عراق بر عهده داشت.

در بررسی عوامل شکست عراق در دستیابی به اهداف اعلام شده‌اش، علاوه بر ایمان و اعتقاد رزمندگان ایرانی، عوامل دیگر از قبیل نامیدی حامیان صدام از سقوط جمهوری اسلامی - مردمی شدن جنگ و سرانجام پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از جانب ایران نیز بی‌تأثیر نبود. نتیجه آن شد که عراقیها ۸ سال پس از شروع جنگ در همان نقطه اولیه آغاز قرار داشتند.

***

دهه ی آخر ماه شعبان به دهه ی غبارروبی از مساجد نامگذاری شده است.

***

روز دانش آموز

روز ۱۳ آبان که به عنوان روز مبارزه با استکبار نام‌گذاری شده یادآور سه واقعه ی مهم در تاریخ معاصر ایران است که در سه دوره ی مختلف رخ داده و به همین دلیل این روز را در تاریخ کشورمان به عنوان روزی به یادماندنی به ثبت رسانده است.

تبعید امام خمینی(ره) به ترکیه در ۱۳ آبان ۱۳۴۳، ۱۳ آبان ۱۳۵۷ که روز دانش‌آموز نام گرفت و تسخیر لانه جاسوسی در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ عنوان این سه واقعه ی تاریخی است که هر کدام در دوره ی وقوع تأثیر گذاری خاص خود را داشته و شرایط را به نحوی تغییر داده‌اند.

***

روز قدس آخرین جمعه ی ماه رمضان است که در آن علیه رژیم صهیونیستی اسرائیل و اشغال فلسطین راهپیمایی اعتراض آمیزی در کشورهای مختلف برگزار می‌شود. این روز چند ماه پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، در ۱۶ مرداد ۱۳۵۸ (۱۳ ماه رمضان ۱۳۹۹ه.ق) با پیام امام خمینی برای حمایت از ملت فلسطین نام‌گذاری شد.

روز قدس به عنوان روز بیداری مسلمانان و اتحاد آنها در مقابل دشمنانشان بوده و اختصاص به قدس و فلسطین ندارد.

روز مجلس

۱۰ آذر سالروز شهادت آیت‌الله سید حسن مدرس، با تصویب مجلس شورای اسلامی، روز مجلس نامگذاری شد.

پس از انقلاب، مجلس شورای ملی به مجلس شورای اسلامی تغییر نام داد. اولین دوره ی مجلس شورای اسلامی در ۷ خرداد سال ۱۳۵۹ با پیام رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت آیت الله خمینی (ره) شروع به کار کرد.

***

روز وحدت حوزه و دانشگاه

بیست و هفتم آذرماه ۱۳۵۸، یادآور عروج سرخ مجاهدی خستگی ناپذیر و عالمی ربانی، آیت الله مفتاح، است که از پیشروان اندیشه ی وحدت حوزه و دانشگاه بود. این شهید والامقام در راه تحقق این اندیشه و آرمان بلند که از اندیشه بلند امام راحل رحمه الله برخاسته بود، تلاش های بی وقفه ای انجام داد. به پاس فعالیت های چشم گیر شهید مفتاح در راه تحقق وحدت حوزه و دانشگاه لزوم ارتباط، همکاری و هم فکری این دو قشر اندیشمند، روز ۲۷ آذر - که سالروز شهادت دکتر مفتاح نیز می باشد - روز وحدت حوزه و دانشگاه نام گذاری شده است.

***

روز جهانی مساجد

بیست و یکم اوت هر سال که مصادف با ۳۱ مرداد است، روز جهانی مساجد نامگذاری شده است. در سال ۱۳۴۸ در چنین روزی مسجد الاقصی که قبله ی اول مسلمین جهان است توسط صهیونیست ها به آتش کشیده شد. یک جریان مسیحی صهیونیستی در آمریکا شکل گرفته که اعتقاد دارد ویرانی مسجد الاقصی وساخت معبد سوم سلیمان شرط ظهور حضرت مسیح (ع) است و الا ظهور نمی کند. بر پایه ی این اعتقاد مسجد الاقصی توسط اشغالگران صهیونیست به آتش کشیده شد.

***

روز پزشکی

اول شهریور ماه، همزمان با زادروز بوعلی سینا، به پاس تألیفات و خدمات وی، به علوم پزشکی و فعالیت وی در این رشته، و تجلیل از پزشکان، روز پزشک نام گذاری شده است. در کشورهای دیگر، روزهای دیگری، باتوجه به رویدادهای محلی برای این مناسبت در نظر گرفته شده است.

***

روز داروساز

۵ شهریور مصادف با زادروز محمد زکریای رازی، روز داروساز نام گذاری شده است. این روز همچنین مقارن با بزرگداشت این دانشمند ایرانی نیز است.

***

روز تعاون

۱۳ شهریور در ایران روز تعاون نامگذاری شده است.

در جهان امروز، برای کسب توفیق در کلیه مسائل اقتصادی و فرهنگی باید همکاری باشد تا بتوان به مقاصد عالی دست یافت. به منظور ایجاد این همکاری، در اصل ۴۴ قانون اساسی، بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران، مطرح و شرح و تفصیل آن در ۱۳ شهریور ۱۳۷۰، به تصویب مجلس رسید. این روز همچنین مقارن با بزرگداشت ابوریحان بیرونی از دانشمندان بزرگ ایرانی نیز است.

***

روز شعر و ادب فارسی

بیست و هفت شهریور ماه سالروز درگذشت استاد شهریار است. در سال ۱۳۸۱ این روز در تقویم رسمی کشور؛ «روز شعر و ادب فارسی» و «روز بزرگداشت استاد شهریار» نام گذاری شده است.

***

روز ملی فناوری هسته ای

۲۰ فروردین، روز ملی فناوری هسته ای و اعلام بومی شدن دانش هسته ای در ایران اسلامی و مجهز شدن سرزمین ایران به انرژی هسته ای و در واقع روز بزرگ تحقق شعار «ما می توانیم» است. این روز به مناسبت ۲۰ فروردین ۱۳۸۶ و اعلام دستاوردهای هسته ای قابل توجه در آن روز نامگذاری شده است.

***

هفته ی دولت

انفجار دفتر نخست وزیری در هشتم شهریور سال ۱۳۶۰ و شهادت دو یار دیرین امام (ره) و انقلاب و دو اسوه ی علم و تقوا، شهید محمد علی رجایی، رئیس جمهور و محمد جواد باهنر، نخست وزیر که نمونه ای از دولتمردان مردمی بودند و نیز به منظور آشنایی مردم با فعالیت ها و بیان اهداف و برنامه های آینده ی دولت، هفته ای به نام هفته دولت نامگذاری شده است که از دوم تا هشتم شهریور می باشد.

***

هفته ی دفاع مقدس

۳۱ شهریور سالروز شروع جنگ تحمیلی از سوی رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران، به عنوان آغاز هفته ی دفاع مقدس نامگذاری شده است و از ۳۱ شهریور تا ۶ مهر ادامه دارد.

***

روز قوه ی قضائیه

جهت ارج نهادن به مقام والای قضاوت و تکریم از مقام شامخ شهید مظلوم آیت الله دکتر بهشتی اولین مسئول دستگاه قضایی جمهوری اسلامی که در هفتم تیرماه ۱۳۶۰ بر اثر انفجار بمب توسط منافقین در محل دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی به شهادت رسید، هفته ی اول تیرماه به عنوان هفته قوه قضائیه و روز ۷ تیر روز قوه ی قضائیه نامگذاری شد.

***

روز آتش نشانی و ایمنی

هفتم مهرماه به نام «روز آتش نشانی و ایمنی» نامگذاری شده است. هدف از نامگذاری این روز به عنوان روز ملی ایمنی و آتش نشانی، تبدیل ایمنی در کشور به یک فرهنگ می باشد. در کشور ما بیش از ۱۷۰ سال از تأسیس اولین ایستگاه آتش نشانی در شهر تبریز به سال ۱۲۲۱ شمسی می گذرد.

روز جهانی معلم

از سال ۱۹۹۴ به بعد، پنجم اکتبر (۱۳ مهرماه) هر سال از سوی یونسکو «روز جهانی معلم» اعلام شده است. هدف از اعلام چنین روزی بهادادن به معلمان، قدردانی از آنها و بررسی مشکلاتشان در سراسر دنیا اعلام شده است اما بحث «روز معلم» چیز دیگری است.

کشورهایی که «روز معلم» را در تقویم تاریخ خود ثبت کرده اند. هر یک دلیل و بهانه ی خاصی برای ثبت چنین روزی دارند و هر یک به گونه ای مراسم بزرگداشت روز معلم را جشن می گیرند.

روز ۱۲ اردیبهشت در تقویم جمهوری اسلامی ایران، روز معلم نامگذاری شده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و شهادت استاد مرتضی مطهری در روز ۱۲ اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۸ توسط گروه فرقان، این روز به عنوان روز معلم نامگذاری شد.

***

روز بصیرت و میثاق امت با ولایت

حماسه ی نهم دی ماه و حضور عاشورایی مردم حماسه ساز و ولایتمدار ایران اسلامی در راهپیمایی ۹ دی ماه ۱۳۸۸ نقطه عطفی در تاریخ انقلاب و برگ زرین دیگری در افتخارات مرد و زن ایرانی به حساب می آید. حماسه ۹ دی نماد عزت، استقلال و بصیرت مردمی است که تا پای جان برای حفظ اصول اسلام و آرمان های انقلاب ایستاده اند و با صدای رسا اعلام کردند که اگر دشمن در برابر دین آنها بایستد در برابر تمام دنیای آنها خواهند ایستاد. روز نهم دی ماه در تاریخ انقلاب اسلامی با عنوان روز «بصیرت» تبدیل به یوم الله و ماندگار گردید.

این روز می توان گفت نهم دی، روز غلبه ی جنود الهی بر جنود شیطان است. روز خروش ملت ایران و آشکار ساختن خشم مقدس در برابر اهانت ها و حرمت شکنی های عده ای غافل و یا مزدور وابسته به اجانب نسبت به مقدسات در روز عاشورای حسینی است. روز نهم دی در واقع روز نه گفتن ملت ایران به سران فتنه و اری گفتن به نظام اسلامی و بیعت مجدد مردم با آرمان های والای حضرت امام خمینی (ره) و رهبر فرزانه ی انقلاب اسلامی است. مردم در این روز، تیر خلاص را به سران فتنه شلیک و پشت پیکر نامبارک فتنه را به خاک مالیدند.

در روز نهم دی ماه ۱۳۸۸، مشروعیت سیاسی نظام اسلامی ایران بار دیگر با حضور خودجوش ده ها میلیونی مردم در تهران و تمامی شهرهای دیگر کشور به جهانیان اعلام گردید.

روز نهم دی، روزی است که مردم ایران نشان دادند دشمنان خود و انقلاب خود را به خوبی می شناسند و هرگز فریب حيله ها و نیرنگ های آنان را نمی خورند. روز نهم دی روزی است که مردم ایران نشان دادند که با بصیرتند و در میان گرد و غباری که فتنه گران به پا کرده اند هرگز، نه راه را گم می کنند و نه دست از راهبر واقعی که همانا ولایت فقیه است، بر می دارند و در نهایت روز نهم دی روزی است که مردم مسلمان و انقلابی ایران نشان دادند که این جمله ی حضرت امام (ره) را که فرمودند: «بشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت تان آسیب نرسد» به خوبی در عمل به آن معتقد و پایبند هستند. نهم دی ماه یک هزار و سی صد و هشتاد و هشت، جشن بلوغ فکری و شخصیتی نظام اسلامی بود.

***

دولت الان یازدهم – مجلس الان دهم – مجلس خبرگان الان پنجم

***

دوره ی مجلس ۴ ساله ، دوره ی خبرگان رهبری ۸ ساله ، دوره ی ریاست جمهوری ۴ ساله ، صدا و سیما ۱۰ ساله ، قوه ی قضاییه ۵ ساله